

Utorak, 18. februar 2003.
Svedok Aleksandar Vasiljević
Otvorena sednica
Optuženi je pristupio Sudu
Početak u 9.02 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Miloševiću.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, govorili ste o vojnoj liniji u Ministarstvu unutrašnjih poslova Srbije, i koliko sam shvatio, vi tvrdite da je tom vojnom linijom rukovodio Radmilo Bogdanović.

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ovo je za privatnu sednicu.

prevodioci: Molimo svedoka da ponovi odgovor.

SUDIJA MEJ: Prevodioci su zamolili da ponovite odgovor koji ste dali, generale.

SVEDOK VASILJEVIĆ: O vojnoj liniji sam govorio na zatvorenoj sednici.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, sad smo verovatno na privatnoj ...

SUDIJA MEJ: Da, u redu, onda ćemo preći na privatnu sednicu.

(privatna sednica)

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sobzirom na vašu funkciju, generale u Upravi bezbednosti ...

SUDIJA MEJ: Samo trenutak, čekajte da zvanično objavimo da je reč o javnoj sednici.

sekretar: Sada smo na javnoj sednici.

SUDIJA MEJ: Da, izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sobzirom na vašu funkciju u Upravi bezbednosti, ja želim da iskoristim priliku vašeg svedočenja da mi potvrdite ili osporite neke stvari koje smo ovde čuli o navodnom, od navodnog pripadnika KOS-a, kako se on lično predstavio iako KOS predstavlja već prevaziđen izraz, Slobodana Lazarevića koji je ovde svedočio. Dakle, da li sam ja dobro zapisao da ste vi ovde pitani u vezi sa Lazarevićem, ja sam zapisao ono što ste vi rekli: "Apsolutno nepoznat, kategorično tvrdim da nije bio pripadnik bezbednosti Vojske Jugoslavije, odnosno JNA". Je li to tako?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je moglo, generale, da se desi da vi kao načelnik Uprave bezbednosti ne znate nekog da je zaposlen u Upravi bezbednosti, ne znate neki organ bezbednosti, bar eto tog nivoa na kome se predstavlja Lazarević?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, isključena je mogućnost da on ipak bude pripadnik KOS-a, kako kaže, a da vi to ne znate?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Apsolutno je isključena mogućnost.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala vam lepo. E, molim vas, pominjan je Ajdinović, oficir bezbednosti. Da li je tačno da je apsolutna neistina i to da su 1991. godine u Vojniću organi KOS-a, Ajdinović pre svega, organizovali ubistvo dva brata Hrvata iz Švedske (Sweden), braće Brajić?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ja nikakva saznanja imam i lično ne mogu da poverujem da bi na tome bio angažovan bilo ko od aktivnih vojnih lica, a pogotovo pripadnik Vojne bezbednosti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je li Ajdinović bio pripadnik Vojne bezbednosti?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Bio je oficir bezbednosti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je li on bio dobar oficir ili je bio sklon kriminalu?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Nije bio sklon kriminalu, bio je dobar oficir.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Bio je dobar oficir?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Imao je nekakvih svojih pogleda i problema, ali on nije bio sklon kriminalu i mogu da kažem u osnovi da je bio pošten oficir.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pošten čovek, pošten oficir. Dobro. Da li je moguće da on izvrši takvo delo, a da vi ni na kakav način ne dobijete informaciju o tome?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ja sam opisivao kako se vrši selekcija informacija po liniji, po vertikalnoj liniji organa bezbednosti. Znači mogla je da postoji mogućnost da se ta informacija na nivou organa bezbednosti Pete vojne oblasti selektira i meni se ne dostavi, ali da se nešto tako imalo na nivou Pete vojne oblasti, onda bi to bilo zaista prikrivanje, krivično delo prikrivanja takvog podatka. Znači, ko bi to radio, on bi bio u stvari saučesnik u takvom događaju. Ali ja sam bio radoznao i da se raspitujem i kasnije, kad sam saznao prvi put za taj slučaj, kad sam ispitivan i došao sam do toga da to apsolutno nije pouzdana informacija.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro, ovde je bilo objašnjavanja, upravo od strane tog vašeg navodnog člana KOS-a, pripadnika KOS-a, da je zločine počinila specijalna jedinica 21. korpusa pod komandom Ajdinovića i to između ostalog, ubistvo gradonačelnika Vrginmosta Obradovića, dalje miniranje pruge Vrginmost - Glina i vodotornja u Glini. Da li išta znate o takvim stvarima i da li i malo može, da li ima zrnca istine u ovome što je iznosio ...

SUDIJA MEJ: Mi ćemo doneti odluku o tome da li je to istina ili ne. Svedok to ne može da kaže. On može da kaže da li nešto zna o tome, dakle on može da nam kaže nešto o svojim saznanjima. Da li ste vi, generale, znali bilo šta o ovim pitanjima?

SVEDOK VASILJEVIĆ: Ja nisam znao i ne mogu da verujem da je Ajdinović bio komandant bilo kakve jedinice. Ja znam da je on do kraja 1991. godine, znači imam pouzdane podatke, bio u organima bezbednosti. Imao je radnih sukoba sa svojim načelnikom, radni sukob, i koliko znam, iza toga je izašao iz organa bezbednosti. Ali taj 21. korpus nije bio aktivan kad sam ja bio u vojsci, ja mislim da je to kasnija faza. A oko ubistva predsednika opštine Mitrovića, ja ne bi ovde iznosio, znači indikacije su bile da je to druga neka grupacija uradila, znači nikakve mogućnosti nema da je to uradio Ajdinović ili bilo ko od starešina iz bezbednosti. Zbog toga što je taj čovek bio komunističkog opredeljenja, znači Obradović, ja mislim da je po toj liniji i likvidiran, a moji organi bezbednosti su svi bili iz takvih porodica.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite mi, poznato vam je da je bila zaoštrana ideološka ta konfrontacija u Krajini, pa po ovome šta vi kažete, da li je jasno da je upravo taj oficir koga ste sad pominjali mogao da bude konfrontiran samo sa onom drugom strujom na čijem je čelu bio Milan Babić, ne taj oficir nego taj gradonačelnik?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Da, znači ne mogu ja sada da kažem sa tom strujom oko Milana Babića, više je struja tamo bilo, struja koje su išle iz Srbije, ovaj, uticaj iz Srbije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja sam vas pitao za Milana Babića.

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ja ne znam ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Ne znate, dakle, da idemo dalje. A recite mi, molim vas, šta znate o ubistvu prvog oficira bezbednosti ili kako vi profesionalno govorite prvog organa bezbednosti? Ja ovde imam podatak da je to bilo maja ili juna 1991. godine na putu Gorica - Zagreb, odnosno aerodrom Zagreb, Zagreb, da je to bio poručnik, da je bio pripadnik službe bezbednosti i da je ubijen. Je li tačan ovaj podatak koji ja imam, generale?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Tačan je taj podatak mada iza toga ima poginulih organa bezbednosti u Sloveniji. On je ubijen na jednom punktu koji je u to vreme držala, držao MUP Hrvatske u okviru akcije koju su zvali "Jež". Znači, to je bilo 12 punktova u nekoliko pojasa oko Zagreba. I ja mislim da je on išao negde prema Sisku, ako se ne varam, da je krenuo bio službeno i nije poštovao proceduru i ubijen je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Inače taj poručnik koga je ubio hrvatski MUP koji je bio pripadnik JNA i pripadnik službe bezbednosti je bio Hrvat. Je li tako?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: On je prvi pripadnik Službe bezbednosti koga je ubila hrvatska policija u događajima koji su tada počeli?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Da, sa tim da to kod njih nije značilo ništa biti Hrvat ili neke druge nacionalnosti, osnovno merilo je bilo da je bio pripadnik JNA.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vrlo dobro. Moram da razjasnim jedan, jedan događaj za koji vi tvrdite i koji je vezan za pripadnika jedinice Gorana Radosavljevića Gurija, koji se preziva Đeletović, vi ste tvrdili ovde nešto, ja ne znam je li to bilo na javnoj sednici. Možete li na javnoj sednici o tome da govorite?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ne, na zatvorenoj.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Na zatvorenoj. Dobro.

(privatna sednica)

sekretar: Sada smo na javnoj sednici.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da bar nešto iskoristimo na otvorenoj sednici. Generale, govorili ste o tome kako se u drugoj polovini 1991. godine i početkom 1992. godine u JNA vršilo nekakvo etničko prečišćavanje oficirskog kadra. Je li tako, to ste vi govorili?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Kada, koji period, kada ste rekli?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Od druge polovine 1991. godine i u 1992. godini.

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Govorio sam o 1992. godini i kasnije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači govorili ste o 1992. godini i kasnije?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: O procesu jednom koji je imao jedan širi zamah, a neka prva penzionisanja su krenula u drugoj polovini 1991. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo da skratim ovo. Molim vas, ja želim samo na jednu stvar da stavim poentu, a to je na to da ste rekli da je vršeno etničko prečišćavanje. Pošto imam ovde, ja nemam više dokumenta o tome, ali imam jedan koji je iz Generalštaba Vojske Jugoslavije, Sektor za organizaciju, popunu i informisanje, Personalna uprava, 14. oktobra 1992. godine. To je vreme kada, pošto je formirana SRJ, vojska je smanjena, vrši se nekakva reorganizacija i popuna oficirskog kadra, jer je jedan veliki deo ostao u Hrvatskoj, jedan u Bosni i Hercegovini, jedan u Makedoniji i tako dalje. Dakle, citiram ovde, pošto je ovo objašnjenje, kaže se: "Zanemaruju se preambule", odnosno, "u kojoj je jasno naznačeno da se analiza kadra aktivnih vojnih lica i civilnih lica u Vojsci Jugoslavije treba da izvrši sa stanovišta pouzdanosti i patriotizma, profesionalnosti i morala". Dakle, gde vam je ovde bilo kakva etnička pripadnost? Profesionalnost, pouzdanost, patriotizam, moral, to je valjda za svaku vojsku. Gde vam je ovde etnička, uzmite evo ovaj dokument, pogledajte da li ga smatrate verodostojnim. Potpisao je Risto Matović, načelnik, ima da je i zaveden.

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Da, ja nisam rekao da je izvršeno apsolutno etničko čišćenje ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja ne govorim o apsolutnom ni o relativnom, ja govorim da li je bilo etničkog čišćenja vojske, molim vas.

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Bilo je, znači konkretno sam ja upozoravan da iz svoje službe, ne treba mi to, nema potrebe, hvala.

SUDIJA MEJ: Ne, ali molim vas pomozite nam kod sledećeg, generale. Pogledajte to pošto optuženi ima nameru da to uvede kao dokazni predmet, nema sumnje. Samo nam recite šta je to. Da li vam se čini da je to autentičan dokument?

SVEDOK VASILJEVIĆ: Pa ovo je verovatno po ovome šta ja vidim, po formi, znači to bi trebalo da bude autentičan dokumenat. Ali ovde se kaže da neke komande su tumačeći i preduzimajući mere po telegramu sektora, pa je naveden sektor organizacija, popuna, Personalna uprava, zanemarili preambulu, odnosno uvodni stav u kojem su jasno naznačene ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ti kriterijumi.

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Jeste. Što znači da su neke komande išle mimo ovog kriterijuma pouzdanosti, patriotizma, profesionalnosti i morala, znači da je bilo već nekih pokušaja eliminisanja ljudi po nekim drugim kriterijumima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali ja upravo govorim o tome da sa vrha dolazi intervencija koja sadrži kriterijume koje sadrži svaka vojska danas u svetu.

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je li tako?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ovo nije sporno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li bilo kakva druga stvar može onda biti samo izraz nečije samovolje ili zloupotrebe, dakle?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ako je meni 1992. godine, u martu 1992. godine rekao general na drugoj čelnoj funkciji u ondašnjoj JNA ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ko je to?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: General Života Panić, pošto hoćete da kažem ime.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A šta je on bio, zamenik načelnika Generalštaba?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro.

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Tada je praktično bio načelnik Generalštaba. "Vi mladiću još imate neke Hrvate u službi." Znači mislio je na kapetana koji je ustvari radio na onoj akciji otkrivanja oružja oko Špegelja i oko svega.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da.

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: I tražio je da se Služba bezbednosti očisti od onih koji nisu Srbi i Crnogorci. Ja sam mu rekao da onda može da ukine Upravu bezbednosti, da ima personalnu službu i ona će mu pročistiti ko je Srbin, ko je Crnogorac i ti će ostati. I rekao sam da, dok sam ja u Upravi bezbednosti, niko neće otići po tim kriterijumima, ne morate da se smeškate, ja to pričam tačno šta mi je rekao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A znate što se smeškam?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Zašto?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Zato što je očigledno to bio privatni razgovor, a ne njegova naredba, jer da je bila naredba vi bi je izvršili, a možda neki privatni razgovor uz ručak koji ...

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ne, nikada ja ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vas ne obavezuje.

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Nikada ja nisam, reći ću, završiću ja priču. Nikada ja, prvo, nisam išao na ručak niti sam imao privatni razgovor sa bilo kojim od čelnih ljudi. I drugo, dok je došao Nedeljko Bošković, prozvao je kapetana po imenu i rekao "ti izađi odavde, više ti ovde nije mesto". I taj je čovek bio više godina na platnom spisku Uprave bezbednosti, a na posao nije mogao da dolazi. Znači, ja ne govorim sada da je celo stanje u celoj vojsci Jugoslavije išlo tim tokom, ali da su takve intencije bile, to nije sporno. I zbog toga se i reagovalo sada koji su kriterijumi za prekid radnog odnosa. Nije navedeno da to prevashodno bude nacionalna struktura ili ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nije navedeno, ne prevashodno nego uopšte nije navedeno.

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ne, nije navedeno šta je razlog, ali ja pretpostavljam da je to, pa zbog toga sasvim ispravno upozoravaju da to treba da bude moral, pouzdanost, čestitost, profesionalnost i tako dalje. Znači, ovo je upravo dokument koji posredno dokazuje ono šta sam govorio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, dobro, ali da li taj dokument dokazuje nastojanje upravo da se postupa pošteno prema ljudima, bez obzira na njihovu nacionalnu pripadnost, da se postupa jednako. Tu nema nikakve veze ni sa kakvom etničkom pripadnošću.

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ja bih rekao, znači ovo je akt kojim se želi zaustaviti neki proces koji je već bio započet.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koji je mogao da bude samo akt samovolje pojedine, tu se kaže: "U pojedinim komandama se dešava to i to i to ne sme da se dešava" i tako dalje. Dobro, bojim se da ...

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, vaše vreme je isteklo. Da li želite da se ovaj dokument uvede kao dokazni predmet?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: A mogu li da postavim još dva pitanja samo?

SUDIJA MEJ: Da. Dajte da se dokument uvede kao dokazni predmet. Dajte ga sekretaru. Imate pravo na još dva pitanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas, pominjete kako se JNA povukla iz Makedonije na osnovu sastanka koji je održan između predstavnika republičkih vlasti Makedonije i predstavnika JNA februara 1992. godine. Je li tako?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je li sporno da je pre Drugog svetskog rata Makedonija bila deo Srbije?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ne znam šta je bilo pre Drugog svetskog rata.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je li sporno da nije ni jedan metak opaljen niti je bilo ko napravio bilo kakvo nasilje u Makedoniji i da se vojska povukla bez ikakvih sukoba?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: To je tačno, iako su bile provokacije manjeg obima i prema vojsci u Makedoniji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, bile su provokacije, ali niko nije pucao na vojsku u Makedoniji?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Bio je upad u skladište u Vizbegovu kod Skoplja gde je cela straža razoružana i svo naoružanje iz skladišta je bilo izvučeno u toku noći. I onda smo morali da intervenišemo, da pronademo gde su ti vojnici, bili su zatvoreni u Titovom Velesu. Znači, bio je jedan grub nasrtaj na vojsku, ali nije došlo do pucanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nije došlo do pucanja, nije došlo do prolivanja krvi, održan je sastanak rukovodstva, vojska je izašla iz Makedonije bez ikakvih, ni jedan prozor nije razbijen. Je li tako?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste vi smatrali da to treba tada da posluži i kao model za povlačenje JNA iz Bosne i Hercegovine?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Pa to bi trebao da bude model za po svuda, za povlačenje JNA sa bilo kojeg prostora.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A zašto je došlo onda do sukoba tamo? Je li tačno da je upravo razlika u tome što u Makedoniji nije bilo napada na vojsku, a na ovim drugim prostorima veoma svirepih i veoma krvavih napada na vojsku? Je li tako ili ne?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ja mislim da nije. U Bosni i Hercegovini već se izdvojila srpska vlast, izdvojio se srpski MUP i pravila se posebna država.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa zar nismo mi konstatovali kako je ...

SUDIJA MEJ: Dozvolite da svedok završi. Ovo je poslednji odgovor.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa je li su Srbi započeli nasilje u Bosni i Hercegovini, ne tvrdite valjda to, generale?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ja ne tvrdim, to nisam ni govorio. Ja sam rekao, znači, da su bitne razlike u republici u kojoj postoje velike etničke celine Srba ili Hrvata ili Muslimana ili u Hrvatskoj Srba i Hrvata, a sasvim je druga situacija u Sloveniji i Makedoniji, gde je Srba veoma malo i onda napuštanje tog prostora je moglo da ide mnogo lakše i dogovorno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li ...

SUDIJA MEJ: Ne, gospodine Miloševiću. Gospodine Miloševiću, vi ste imali svoje vreme. Sada ćemo napraviti pauzu od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA MEJ: Amikusi, izvolite.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Hvala, časne sudije. Ja bih hteo jedno unapred objašnjenje da dam Sudu, ja bih zaista pokušao ako mogu, pre

svega, kroz moje unakrsno ispitivanje da se pozabavim organizovanjem, komandovanjem i rukovođenjem Jugoslovenske narodne armije i sve to u kontekstu ustavnih rešenja i trudio bih se da se uglavnom toga držim. Dakle, gospodine Vasiljeviću, tokom glavnog ispitivanja vi ste, ja se izvinjavam, veoma je kratka ova pantljika na kojoj su moje slušalice, ne mogu ni da se uspravim. Pardon, u redu je. Vi ste tokom glavnog ispitivanja objasnili da ste, da je 1987. godine došlo do značajnih promena u organizaciji JNA, tako ste kazali, i da su pri tome obrazovane one tri vojne oblasti o kojima ste govorili. Je li tako?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Da.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: A da li je te godine, sem te organizacije tih oblasti, došlo do ikakve promene u suštinskom organizovanju, komandovanju i rukovođenju armijom, mislim na ustavna rešenja?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ja mislim da nije, sa tim da je deo poslova oko vojne obaveze i popune oružanih snaga prenet na republičke Sekretarijate za narodnu odbranu.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Dobro, to je isto tako jedna ovako formalna stvar. Mene interesuje suština. Vi dobro znate da su te stvari koje se tiču organizovanja, komandovanja i rukovođenja JNA regulisane bile Ustavom iz 1974. godine. Je li tako? Vi ste, kao što sam čuo, a znao sam to, vi se sećate da sam ja bio jedan od branilaca u slučaju "Opera" 1991. i 1992. godine. Ja ta svoja lična iskustva ne smem, niti mogu niti hoću da koristim u unakrsnom ispitivanju ovde, pogotovu što gospodin Najs (Nice), kolega Najs nije uopšte ovde postavljao pitanja u vezi "Opere" i "Labradora" iako je to bilo u sažetku. Dakle, ja sam i tada znao da ste vi bili u službi u kojoj ste bili i da ste vrlo dobro upoznati sa stvarima koja se tiču ovih pitanja o kojima bih vas ja pitao. Dakle, meni je poznato da ste vi 1961. godine završili Vojnu akademiju i da ste negde oko sedamdesetih godina već bili gotovo sa petnaestogodišnjim stažom u JNA, je li tako, i to na poslovima bezbednosti?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Da.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: I vi dobro znate sve ono šta se događalo tih godina u jugoslovenskom društvu, kao čovek koji se bavio bezbednošću armije, i da ste znali kako i šta se događalo u vezi transformacije, rukovođenja i organizovanja JNA. Je li tako?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Manjim delom sam to... Ja znam šta se događalo ...

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Mene interesuju samo vojna pitanja.

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Samo u okviru posla kojim sam se bavio, znači na to mogu apsolutno precizno da odgovoram.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Mene interesuje samo, naravno, ništa drugo sem vojnih pitanja. Vi znate da je tih godina bila vrlo razvijena diskusija oko toga da li vojsku treba centralizovati, profesionalizovati, usavršiti kao u svakoj državi i za to je bio vojni vrh sa načelnikom Generalštaba Bošnjakom. Je li tako?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Pa i sad je pitanje reorganizacije i profesionalizacije, o tome se i sada raspravlja.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Da, ali u tom momentu je postojala i ona druga struja, pošto je u jugoslovenskom društvu samoupravljanje počelo da dominira u svim oblastima društva, to samoupravljanje je trebalo da dobije svoje mesto i u organizovanju vojske. Je li tako?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ne, nije.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ne. A da li je postojala ideja da se vojska podruštvi, da se osnuje, da se svaki čovek naoruža, da se sprovede ideja odumiranja i države i društva u formi naoružavanja celoga društva stvaranjem Teritorijalne odbrane?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: To je koncept koji je postojao stalno, koncept Opštenarodne odbrane.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: To je koncept koji su zastupali Kardelj, Bakarić i Tito.

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ne znam ko je zastupao, znam za taj koncept.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Hvala. I da li je praktično Ustavom iz 1974. godine došlo do stvaranja Teritorijalne odbrane, po prvi put, rešeno u samom ustavu?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ja mislim da jeste, ali nisam pouzdano siguran u to. Mislim da jeste.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Hvala. Da li je na taj način došlo tada već do stvaranja dve paralelne ravnopravne, dva paralelna ravnopravna segmenta oružanih snaga u Jugoslaviji, Jugoslovenske narodne armije i Teritorijalne odbrane?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Da, kao deo jedinstvenih oružanih snaga.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li je Teritorijalna odbrana po ustavu faktički postala vojska republičkih i pokrajinskih skupština?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ne, ona je bila vojska koja je, znam samo za to pouzdano, sastavni deo oružanih snaga, jednaka komponenta kao i JNA, sa tim da je organizovana na drugim principima, i ne mogu ništa drugo šire da kažem.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: A da li možete da kažete da je tim konceptom, stvaranjem Teritorijalne odbrane, nanet udar jedinstvu oružanih snaga, upravo u komandovanju i rukovođenju u, ja govorim u mirnodopsko vreme?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Do 1990. godine tih problema nije bilo.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: E upravo o tome i govorim. Znači do devedesetih godina tih problema nije bilo. A da li je tačno da je već tada, pogotovo u vojnom rukovodstvu, postojalo uverenje da je to priprema oružanih snaga republika za njihovo suprotstavljanje eventualno u slučaju intervencije JNA? Da li je već tada postojalo to uverenje?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Nije. Ja sam rekao, do devedesetih godina nije bilo problema.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Dobro, ja ću vam predočiti kasnije nešto što se nalazi u jednom tekstu, ali u ovom momentu vas pitam da li je fakat 1990. godine i 1989, 1990. i 1991. godine, kad je nastupila jugoslovenska kriza, praktično postojalo osam posebnih vojski i Jugoslovenska narodna armija, i da od one ideje da se dođe do odumiranja države i vojske, mi smo fakat imali osam država, osam vojski i plus Jugoslovensku narodnu armiju kao saveznu vojsku. Je li tako bilo?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Nije. Ja opet ostajem pri tome da do 1990. godine ja nisam zapažao nikako da u okviru Teritorijalne odbrane postoji neka druga republička vojska koja je otuđena od savezne države i da se pravi, ide na stvaranje republičkih armija.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ali 1990. godine, nakon stvaranja onoga šta se dogodilo u Sloveniji, Teritorijalne odbrane koja se već oformila u Sloveniji i nakon oformljenja oružanih snaga Hrvatske u okviru države koja postoji, da li je tada već moglo da se govori bar o te dve potpuno odvojene oružane snage u okviru jedne države?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Na primer u Hrvatskoj to se nije dogodilo. Ja mislim ni u Sloveniji. Jedan deo Teritorijalne odbrane je pretvoren i asimiliran kao jezgro buduće republičke vojske. U Hrvatskoj cela Teritorijalna odbrana nikada nije, Teritorijalna odbrana Republike Hrvatske nikada nije postala Zbor narodne garde. Upravo se zbog toga stvaraju paravojni sastavi. Dakle, nije preslikana Teritorijalna odbrana koja je sada postala Zbor narodne garde.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Nego je postala potpuno odvojena oružana sila u okviru države koja je još uvek postojala?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Znači bila je ono šta je bila i ranije, ali narušavana i potkopavana, i ilegalnim putem i iznutra. To je karakteristično i u Bosni i Hercegovini, sa Patriotskom ligom naroda koja vrši infiltraciju, odabir kadrova, rukovodećih kadrova u štabovima Teritorijalne odbrane koje u stvari vrbuje za buduću republičku vojsku.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Dobro, to je široka tema, teško da možemo to, nemam vremena da to raspravimo. Ono što mene interesuje, gospodine Vasiljeviću, to je ako mogu od vas da dobijem, da bi Sud sagledao što bolje tu situaciju, sve ono što vi neposredno ili posredno znate o funkcionisanju Ministarstva za odbranu, Saveznog sekretarijata za narodnu odbranu, Generalštaba i naročito Štaba Vrhovne komande u ovom periodu između 1989. godine i maja 1992. godine. Vi to, pretpostavljam, dobro znate obzirom na funkcije koje ste obavljali i poslove koje ste radili.

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ne znam šta je pitanje.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ne, ja ću vam postavljati, ja vas samo upozoravam, ja ću vam postavljati konkretna pitanja. Ja bih vam pri tome, ja se moram držati glavnog ispitivanja, onoga o čemu ste već bili pitani i ja ću u ovom svom unakrsnom ispitivanju koristiti samo jedan dokument koji sam dobio uz optužnicu, a to je tekst "Država bez vojske" Veljka Kadrijevića i to samo one podatke koji se tiču konkretnih stvari u koje ste, pretpostavljam, bili upućeni. Vi znate za taj tekst?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ne znam na koji tekst mislite, ne znam na koji deo.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Pokazaću vam.

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Davno sam ga čitao, knjigu, ali imam svoje mišljenje oko toga.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Časne sudije, već uz optužnicu taj tekst smo dobili još oktobra 2001. godine. On je preveden i na engleski, koliko ja znam, jer sam dobio to obaveštenje u Tužilaštvu, i određeni broj podataka iz te knjige ja bih predočio generalu Vasiljeviću. Dakle, da li vam je poznato ...

SUDIJA MEJ: Samo da se podsetimo kakva je pozicija u vezi te knjige. Da li je ona postala dokazni predmet?

TUŽILAC NAJS: Dokument je iznesen i svedok mora da se pita da li je spreman da se time pozabavi, odnosno da li je spreman da odgovara na ta pitanja i da li želi da na njih odgovori na privatnoj sednici.

SUDIJA MEJ: Dobro, time ćemo da se pozabavimo. Možemo li prvo da vidimo kakva je situacija sa ovom knjigom. Ne sećam se da li je ona dokazni predmet ili nije.

TUŽILAC NAJS: Nije dokazni predmet, to je Kadrijevićeva knjiga koju smo ...

SUDIJA MEJ: Da, ja se sećam da je to Kadrijevićeva knjiga, ali ne mogu da se setim referenci mada se ona spominjala u predmetu. Gospodine generale, možete li da se osvrnete na pitanja koja se tiču ove knjige. Kažete da ste je pročitali i da imate mišljenje o njoj. Je li to tako?

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Samo podatke ću vam predočavati, ništa drugo.

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Samo da odgovorim. Tu sam knjigu čitao davno, nakon njenog izlaska. U njoj ima masa činjenica koje apsolutno stoje, po mom sadašnjem sećanju, ali stoje i neki podaci koji meni nikada nisu bili prisutni. Na primer, da se govori navodno u toj knjizi o tome da je armi-

ja trebala da izađe na liniju Karlobag - Virovitica. Ja to u Generalštabu nikad ni od koga nisam čuo pa ni od generala Kadrijevića.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: Časne sudije ...

SUDIJA MEJ: U redu. Sad ću da vas zamolim da odgovorite na pitanja advokata. Ako sam dobro shvatio, on želi da vam postavi neka pitanja u vezi sa tim. Ako u bilo kom trenutku budete želiti da pređemo na privatnu sednicu, samo to zatražite.

SVEDOK VASILJEVIĆ: Mislim da nema problema oko privatne rasprave zato što je to knjiga koja je izašla u javnost, ali koliko sam ja autentičan sagovornik za to, videćemo.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Časne sudije, ja ću zaista da se trudim da se bavim samo faktima za koje pretpostavljam da ih gospodin Vasiljević zna i da je čak radio na prikupljanju određenih podataka da bi se te akcije uopšte mogle sprovesti. Ni jedno ime neću spominjati vezano za ...

SUDIJA MEJ: U redu.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Gospodine Vasiljeviću, da li vam je poznata procena Štaba Vrhovne komande, zato i govorim to, to je procena Štaba Vrhovne komande izneta pred kraj 1989. godine, a to je sledeće, da je Štab Vrhovne komande procenio, u tom momentu 1989. godine, da u upravljanju i zbivanjima u Jugoslaviji dominantnost preuzima strani faktor, kao i upravljanje jugoslovenskom krizom?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ja 1989. godine nisam u Štabu Vrhovne komande, ja sam tada u komandi divizije u Sarajevu.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Dobro, sve ću preskočiti onda ova pitanja koja sam imao, a sledeće pitanje će biti ovo. Da li vam je poznato da je 3. aprila 1990. godine održana sednica Predsedništva SFRJ? Da li ste možda bili prisutni toj sednici na kojoj je Štab Vrhovne komande izašao sa određenim ocenama i predlozima?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ja sam rekao da sam i u to vreme, znači da vam olakšam situaciju, do 8. jula 1990. godine ja sam komandant divizije u Sarajevu.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: E, da li znate, da li je do vas došlo ovo šta ću vas pitati, da je Štab Vrhovne komande tada izložio procenu i predložio određene mere? A procena je bila sledeća, da li vi to znate, da li ste čuli i da li ste o tome obavesteni, da je procena bila da na unutrašnjem planu je već srušen ključni segment SFRJ, federalno uređenje, a da prethodno na odgovarajući način nije promenjen Ustav SFRJ? U zemlji vlada kaos, opšte bezakonje od koga je samo korak do građanskog rata. To je bilo pod A. Pod B: usled raspada Varšavskog pakta (WTO, Warsaw Treaty Organization) i događaja koji su prethodili raspadu SSSR-a (USSR, Union of Soviet Socialist Republics), došlo je do promene strategijskog značaja jugoslovenskog prostora za Zapad, a time je promenjena i politika zapada prema Jugoslaviji. Da li ste znali za tu procenu i ocenu koja je izneta na Predsedništvu SFRJ, kao što sam kazao, 3. aprila 1990. godine?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Uopšteno, kroz sistem informisanja potčinjenih komandi stoje glavne ocene iz toga. Da, poznato mi je to.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Hvala. Da li je tačno da su predložene određene mere, a pre svega uspostavljanje narušenog ustavnog poretka i stavljanje van snage svih akata koji su u suprotnosti sa Ustavom SFRJ? Da li ste čuli da je takav predlog tada stavljen Predsedništvu?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ja mislim da jeste.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Vi znate da je prema ustavu iz 1974. godine zadatak oružanih snaga bio dvojak, sa jedne strane odbrana zemlje od spoljne agresije, a sa druge zaštita ustavnog poretka.

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Da, kao oružanih snaga u celini.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: A da li znate da je tada štab Vrhovne komande dao procenu sledeću, da je Ustav iz 1974. godine obezbeđivao da se na ustavan način ruši celovitost jugoslovenske države, a da se istovremeno na ustavan način ne može sprečiti rušenje celovitosti Jugoslavije i da su zbog toga predlagane promene u ustavu?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Znači kao okvir to stoji, ali ja te detalje sa sastanka ne znam.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ali znate da je o tome bilo reči?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Bilo je, informisan sam.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: I da li znate za to da je ta procena i ti predlozi koji su izneti od štaba Vrhovne komande na Predsedništvu, da su bili većinom glasova prihvaćeni na Predsedništvu?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ne znam za to.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ne znate. A da li znate da li je išta od toga šta je predlagala Vrhovna komanda sprovedeno?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ne znam, ja mogu da pomognem možda, ovaj, ako kažem sledeće. Znači, sećam se podataka da je, pre svega su ti procesi dezintegracije bili karakteristični za Sloveniju. Znači tamo su ti procesi prvi krenuli, i ignorisanje saveznog Ustava i eliminisanje važnosti oko nekih 40 zakona koji su bili iz domena opštenarodne odbrane, a koji su bili u suprotnosti sa Ustavom Slovenije. To su bili savezni zakoni koji su, znači 40 zakona iz sektora opštenarodne odbrane i društvene samozaštite praktično u Sloveniji su proglašeni kao nevažeći.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Gospodine Vasiljeviću, ja ću doći do onog momenta zbog čega sve ovo pitam i to će biti, mislim, od velike pomoći, po mojoj proceni, za Sud. Već 1991. godine ste bili vrlo aktivni u radu i Štabu Vrhovne komande i Generalštaba?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Da.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Jeste bili?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Jesam.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: E sad, baš te godine i čini mi se pred kraj te godine došlo je do sledeće procene koju je vojno vođstvo imalo i o čemu se razgovaralo i ja ću morati u ovoj situaciji, da ne bih bilo šta improvizovao, da vam pročitam nekoliko rečenica koje stoje u ovom tekstu kao procena i ocena vojnog rukovodstva, pre svega Generalštaba i Štaba Vrhovne komande. Ovde stoji sledeće: "Za opravdanje agresije postojale su dve varijante. Prva, ako branioци јединства Југославије први примене силу, онда оправданја имају јер унитаристичке великосрпске снаге иду да силом по Југославији руше демократски изабране режиме". То је прва процена. I друга, "ако се то не догоди, онда сецесионистичке снаге Југославије натерати да употребе силу ради наметања своје волје". Da li znate za to?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Da.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Za tu procenu?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Da.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ako možete Sudu da objasnite, sudijama ovo šta se ovde navodi gde se govori, ovako uzgred bih vas morao da pitam.

SUDIJA MEJ: Koja je to strana?

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Strane 46 i 87 gde se, ja sam to već pročitao, ali se ovde govori o tome i stavljeno je pod navodnice, ta "opasnost od velikosrpskih snaga". Ja vas molim, generale Vasiljeviću, sobzirom na sve ono što znate o tim stvarima, pre ovih vremena, da li je u svakoj krizi koja je nastupala na jugoslovenskim prostorima uvek dolazilo do toga da se iza toga kriju pre svega velikosrpske unitarističke snage i da je to često, često bilo isticano?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ne, zavisi ko je to isticao. Iz jedne sredine to uvek, sve šta se događalo tumačeno je iz te pozicije, ali mi u vojnom vrhu nismo tako gledali. Iza svih tih situacija su stajale ustvari ekstremne separatističke snage, bez obzira čije su. Znači separatisti su, ovaj, jednaki po cilju koji su hteli.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: E sad, gospodine Vasiljeviću, pošto ste kazali da je takva procena bila, da li je tačno da se dogodila upravo ova druga varijanta, jer je 27. juna 1991. godine došlo do sukoba Teritorijalne odbrane Slovenije i JNA i pogibije oko 50 nenaoružanih vojnika JNA, a Predsedništvo Slovenije je ocenilo da je JNA agresor, pozivajući stanovništvo na otpor? Da li je tako bilo?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Prvo, netačna je konstatacija koja se stalno u medijima ponavljala, da su bili to nenaoružani vojnici, golobrada deca. Znači to nisu bili nenaoružani vojnici, bili su vojnici JNA kao cela JNA što je bila, a stoji činjenica da je JNA proglašavana okupatorskom i da se prema njoj tako i odnosilo.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: A je li tačno da je Predsedništvo Slovenije ocenilo da je JNA, posle tog napada koji je Teritorijalna odbrana izvršila nad armijom, da je JNA proglašena agresorom?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Jeste, rekao sam.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: A da li znate uopšte koliko je vojnika poginulo u Sloveniji u to vreme?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Poginulo je, koliko ja znam, ukupno 56 pripadnika armije.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Hvala. A da li znate da je već tri dana kasnije, ovo je bilo 27. juna, 30. juna ili 1. jula, bili ste neprecizni kad ste davali izjavu istražnom sudiji u Beogradu 1999. godine, da je jedna jedinica JNA napadnuta na mostu "Mladost" u Zagrebu, kada su ranjena dva pripadnika JNA? Znači samo tri dana nakon ovoga što se dogodilo u Sloveniji.

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: 30. juna.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Dobro. Onda je došlo do one blokade kasarni i svega onoga šta se događalo oko kasarni nakon toga?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Da.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Hvala. Da li vi znate da je 30. juna, kod istražnog sudije u Beogradu ste izjavili da je 30. juna 1991. godine snimljen presretnuti razgovor između Franje Tuđmana i Alije Izetbegovića? Je li tako? Pazite 30. juna, to je baš tih dana.

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Da, tog dana istog.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Tog istog dana. U tom razgovoru, da li je tačno, Franjo Tuđman govori Aliji Izetbegoviću da je vreme da se Bosna i Hercegovina pokrenu protiv JNA, a na to mu je Alija Izetbegović odgovorio da on prati stanje, ali da još nije vreme za pokret. Da li je bilo tako?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Tačno.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Je li tačno da je kriza u radu Predsedništva nastala tek u martu 1992. godine, odnosno 1991. godine između 12. i 14. kada su se glasovi pokrili, bilo je četiri prema četiri? Do tog momenta Predsedništvo je donosilo punovažne i valjane odluke.

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Bilo je prvo četiri ...

SUDIJA MEJ: Gospodine Tapušковиću, mi smo čuli svedočenje o tome i možda će ovaj svedok o tome da govori iz druge ruke. Sobzirom na vremensko ograničenje, moram da vas zamolimo da idete dalje.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ja zaista pokušavam da u maksimalno kratkom roku od jedno pola sata, 40 minuta obavim, to toliko ima toga. Časne sudije ja sam čitao taj transkript više meseci i to je film koji traje preko 100 sati, to su dokumenti, ja sam izvukao samu srž svega onoga o čemu do sad nije bilo reči. Ja se zaista trudim da maksimalno vodim računa o vremenu i ja ću to pokušati da učinim tako, a da vi ipak što bolje sagledate situaciju. Jer moje sledeće pitanje, vi znate da je prvo stvarno strano mešanje, protiv čega je štab Vrhovne komande bio, kada je Stipe Mesić stupio na dužnost predsednika Predsedništva SFRJ, u prisustvu tročlane delegacije Evropske zajednice (European Community)?

SUDIJA MEJ: Mi smo čuli iskaz gospodina Mesića, ne treba nam ovaj svedok za ovu temu. Ako imate kakva pitanja koja se tiču onoga na šta on lično može da se osvrne, u redu, ali ne moramo da slušamo stvari koje smo već čuli. Molim vas da nastavite.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Evo šta ja hoću da pitam gospodina Vasiljevića, a šta on sasvim sigurno zna, a to je da je vojni vrh bio protiv toga.

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Protiv čega?

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Protiv toga da Mesić na takav način preuzme dužnost.

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Pa nije se vojni vrh mešao u izbor predsednika Mesića.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Dobro. Vama je poznato da je 20. januara 1991. godine, na molbu Vlade Republike Hrvatske, Predsedništvo SFRJ odobrilo produženje roka za razoružanje i raspuštanje regularnih oružanih snaga. Da li znate to?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: To je bilo 19. januara.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: 19. januara, dobro. A je li vam poznato da je istog tog dana Stipe Mesić kao potpredsednik Predsedništva SFRJ izjavio na Saboru Hrvatske demokratske zajednice da je Hrvatska kupila oružje za svoju policiju preko trgovinske mreže i da je Hrvatska rešena na samoodbranu te da su stoga rezervne policijske snage dobile ista ovlašćenja kao i regularna policija. Prema njegovom mišljenju, jedine paralelne

snage u Hrvatskoj su one u Kninskoj krajini. To je bilo istog dana ili sutradan nakon što se donela ova odluka Predsedništva, 20. januara.

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Da, doslovno je rekao: "Pa nisu valjda mislili da ćemo uvesti penkala pa pisati molbu da nas ne napadaju".

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: A da li je tačno, da li je vama poznato, pošto se Predsedništvo više nije moglo sastajati, da je Stipe Mesić bez odluka Predsedništva svoje odluke kao vrhovni komandant, iako nije imao odluku Predsedništva, saopštavao preko štampe, preko javnih sredstava informisanja, a da uopšte nije imao odluku Predsedništva?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ne znam za te njihove odnose kakvi su bili.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ne znate. Sve ovo bih otprilike završio sa još jednom stvari koja ima direktne veze sa ovim. Da li je međunarodna zajednica u jednom momentu pokušala da izvrši uticaj na SSNO da preuzme ulogu Predsedništva SFRJ, odnosno vrhovnog komandanta i to na jednom sastanku koji je održan krajem 1991. godine u SSNO sa Sajrusom Vensom (Cyrus Vance)? Je li tako?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ja ne znam za to, tome sastanku nisam prisustvovao i nisam informisan.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: A da li vam je Veljko Kadijević odgovorio da je bolje da međunarodna zajednica učini šta može da se Predsedništvo sastane?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ne znam za to, znam za jedan slučaj gde je pokušavano da se izvrši jedna vrsta pritiska na tadašnjeg komandanta Ratnog vazduhoplovstva da naprave puč i da se zavede red u zemlji, sa obrazloženjem da su u ranijoj istoriji Jugoslavije uvek vazduhoplovci bili ti koji su to radili, ali ne znam za ove detalje razgovora između Vensa i Saveznog sekretara.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Dobro, generale Vasiljeviću, ja bih završio sa sledećim ovu temu. Vama je poznato da u SSNO-u, Generalštabu i Štabu Vrhovne komande nikada nije bilo govora o stvaranju, ostvarivanju bilo kakvih drugih ciljeva sem usmerenih na očuvanje Jugoslavije. Da li vam je poznato da vojno rukovodstvo nije donelo ni jednu odluku niti izvršilo bilo koju odluku koja je bila protivna takvom cilju?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Tačno.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: I još ovo. Često se govori ovde pred, u ovoj sudnici, i ako bi mogli sudijama da objasnite, Beograd, Beograd, Beograd, kako je morao da se pita Beograd. Da li je tačno da je Generalštab, SSNO i Štab Vrhovne komande imao sedište u Beogradu i da Generalštab i Štab Vrhovne komande nikad nije išao na teren u potpunom sastavu?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Tačno je.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: I ako bih mogao kratko jedan broj pitanja u vezi Vukovara i Kosova. Ovu temu sam završio. Meni neće trebati više od desetak minuta. Oko Vukovara, gospodine Vasiljeviću, da li vi znate tačan broj podataka o broju pripadnika zengi koji su bili u tom okruženju u Vukovaru?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ne znam pouzdano.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ni približno?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Sam taj grad Vukovar, koliko ih je bilo ne znam, znam da su bili zanačljivi stalno, znači da je vršeno dovođenje svežih snaga, da su imali prethodno uređen grad za odsudnu odbranu.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Šta je to bilo?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ne razumem.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: A šta je to bilo?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Znači imali su utvrđene vatrene tačke po gradu, po stambenim zgradama koje su pretvarali u praktično bunkere, znači branili su se od zgrade do zgrade.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Dobro. A da li znate u kakvom je obliku bilo to njihovo naoružanje, šta su imali od naoružanja?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Imali su nešto od artiljerijskog naoružanja, imali su nešto protivavionskog, lakih raketa, imali su protivoklopnih sredstava, od raketnih bacača do protivtenkovskih mina.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Na jednom snimku koji sam gledao, koji sam dobio od Tužilaštva, vidim da je bilo i tenkova koji su bili oduzeti braniocima Vukovara. Je li bilo tenkova?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ne, taj snimak koji ste gledali to je u nekom drugom mestu.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Dobro, znači nije bilo. Dobro.
SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ernestinovo ili Laslovo, nisam siguran.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: A rekli ste u glavnom ispitivanju da ste onoga dana kada ste stigli u Vukovar, kad je prestala borba 19. novembra, da su toga dana poginula tri vojnika. Rekli ste na pitanje tužioca Najsa.

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Nisam ja tada bio, ja sam bio u Milićima na sastanku sa generalom Gračaninom i mislim da taj datum nije tačan. Znači, moj prvi dolazak u Vukovar kada sam došao, to je možda negde par dana posle početka dejstava kada je došla gardijska brigada, znači tada je poginulo negde oko 18 pripadnika vojne policije, bilo je ranjenih i poginulih.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: A da li znate uopšte koliko je bilo poginulih vojnika u tom sukobu oko Vukovara?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ja mislim da je bilo ukupno 516.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Da li znate za postojanje naredbe da se posebna pažnja vodi na zarobljenike, u tom smislu da će to biti vrlo važno i za razmenu koja bi trebala da usledi, razmenu zarobljenika? Da li je postojala jedna depeša u tom pogledu?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ja ne znam da je bilo gde zarobljavanje dovođeno u kontekst da se izvrši razmene, znači to nije, ali da su bila upozorenja oko poštovanja Ženevske konvencije (Geneva Conventions) i pažljivog postupanja prema svim zarobljenim licima, znači to znam da je bila takva naredba.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: A da li je prema vašoj beležnici, o tome sam saznao iz vašeg iskaza koji ste dali istražnom sudiji u Beogradu, da je u vašoj beležnici bilo upisano da je u Sremsku Mitrovicu bilo smešetno 1.300 zarobljenika?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ja mislim da je to bilo 1.062, ali moguće je da je 1.300.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Dobro, a da je ispred KP doma u Sremskoj Mitrovici u autobusima u tom momentu bilo još 1.050 zarobljenika?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: To je ta druga cifra.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: A, to je ta druga cifra. A dobro, da li je tačno da je u jednom momentu u Šidu, kako ste zabeležili u svojoj beležnici, bilo 5.000 zarobljenika, pa da je onda izvršena vrlo pažljiva selekcija i svi koji nisu imali veze sa okršajem u Vukovaru bili su pušteni u pravcu u kome su hteli da odu?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ne, tih 5.000 lica to nisu bili zarobljenici. To je 5.000 lica koje je izašlo iz porušenog grada od kojih, koje je prihvatao Crveni krst Srbije u Šidu i Mitrovici i tu su ljudi bili testirani gde ko hoće, da li ima kod nekoga da ode da se zbrine. I to su oni podaci koji su ovde izlazili, oko dve kolone kojima Hrvati nisu dozvolili da uđu u Hrvatsku iako su hteli da se vrate tamo.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Dobro, a da li je za ratne zarobljenike bilo formirano, da li su bila formirana dva sabirna centra u Stajićevu i Begejcima?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: To su centri koje je imala Prva vojna oblast i postojali su ti sabirni centri.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: I prema podacima koje ste imali u svojoj beležnici, u Stajićevu je bilo 1.283 zarobljenika.

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Da.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: A vi ste, vi ste 16. decembra 1991. godine obišli Stajićevce i Begejce. Je li tako?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Da.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: I tada ste ustanovili 1.324 ratna zarobljenika u Stajićevu i 133 u Begejcima.

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Da.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Je li tačno da je 70 identifikovano kao izvršioци najtežih zločina? Je li tačno? Je li ove centre o kojima govorimo pre vašeg dolaska četiri puta već bila obišla ekipa Međunarodnog crvenog krsta (ICRC, International Committee of the Red Cross)?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Koliko ja znam jeste.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Jeste li vi, čuo sam, po kazivanju svedoka doktorke Bosanac, da ste vi u jednom avionu bili prisutni kada je izvršena razmena 50 i nešto zarobljenika, da ste vi bili ti koji ste to obavili?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Jesam.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: I još u vezi toga bih vas pitao da li je iko od tih zatvorenika, ratnih zarobljenika koji su bili na tim mestima gde su bili, da li je iko izgubio život, da vi znate?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Znam za onaj slučaj koji se navodio, vojnika rezerviste Nikolić Gorana koji je likvidirao četvoricu. To sam u prethodnom svedočenju iznosio. I ja mislim da je bilo ukupno do kraja osam smrtnih slučajeva koji su svi bili procesuirani i ustanovljeno je da se radilo o prirodnoj smrti, sa tim da se ne sabira broj iz Stajićeve i iz Begejaca sa brojem u Sremskoj Mitrovici. Zbog toga što, kada sam ja došao bio na to područje, interesovalo me je da vidim šta je to, taj sabirni centar. Znači procenio sam da to nisu uopšte primereni uslovi za smeštaj tih ljudi, jer je bilo jako hladno, objekti nisu zagrevani i ja sam intervenisao u Štabu Vrhovne komande sa tom informacijom i nakon toga su prebačeni u Sremsku Mitrovicu i u KP dom Niš gde su bili sasvim normalni uslov za boravak tih ljudi.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ovih 70 su bili procesuirani, ali na kraju je ipak došlo do razmene "svi za sve" i više se nije vodilo računa ko je za šta bio osumnjičen, već je izvršena jedna razmena, u jednom momentu, tamo negde krajem 1992. godine?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Krajem 1992. godine je, to je u avgustu mesecu, izvršena razmena "svi za sve".

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Da.

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Gde je oko 800 lica, koliko ja znam, a ja sam tada bio u pritvoru zajedno sa njima, zamenjeno za 34 ukupno čoveka, uglavnom su to sve bili civili sa područja Jugoslavije. Ni jedan osumnjičeni za ratne zločine, a bilo ih je ukupno 186 u postupku pred Vojnim sudom u Beogradu, nije otišao u razmenu. Znači, oni koji su bili osumnjičeni ili su već bili osuđeni za ratne zločine u razmenu nisu išli. U razmenu su išli drugi ljudi koji su učestvovali u oružanoj pobuni, ali nisu činili krivična dela. Prema tome, tih 50 ako je tada razmenjeno, ja mislim da je to bilo 10. decembar 1991. godine, oni su zamenjeni za zarobljene pripadnike JNA iz Gospića i još neke

oborene pilote, onaj Stojčinović koji je bio kidnapovan, a niko od ovih nije imao status zločinca ili sumnjivog za zločine.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Dobro, mislim dovoljno je, nema se vremena da sad ulazimo u detalje. I još bih završio sa nekoliko pitanja u vezi sa Kosovom. Vi znate, mislim da bi mogli znati, da je već odmah posle kraja Drugog svetskog rata doneta naredba da svi oni koji su za vreme rata otišli sa Kosova, makar imali kuće i imanja, ne mogu da se vrate na Kosovo. Da li znate za tu, za taj zakon, pre svega se ticalo Srba?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Još jednom molim vas, nisam ...

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Da li znate za zakon koji je odmah posle Drugog svetskog ...

SUDIJA MEJ: Ne, ne, mi smo već doneli odluku o tome da je ovakvo svedočenje sasvim izvan vremena i vremenskog raspona, posebno kada je reč o ovom svedoku. Možda drugom prilikom to bude istoričar koji će se baviti ovim pitanjima, ali ne ovaj svedok. Molim vas da idete dalje.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Sasvim ste u pravu, časni sudijo, verovatno će biti prilike da se oko toga nešto čuje, ali ako bi mogli bar da mi onda u ovih zadnjih dvadesetak godina, negde između 1970. godine i 1990. godine, da li su u pojedinim trenucima nastupali kritični momenti, kao u slučaju Martinovića 1985. godine kada su bila drastična iseljavanja sa Kosova Srba?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Jesu.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Više puta u određenim razmacima dođe do takvih stvari, pa se onda Srbi masovno iseljavaju. Da li bi mogli Sudu da objasnite šta se dogodilo, na primer, Martinoviću 1985. godine?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Pa on je bio fizički maltretiran i skinut je bio go i stavljena mu je flaša od piva u čmar.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Je li nakon toga bilo masovnog iseljavanja?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Pa bilo je, to je ubrzalo proces koji nikad nije prestajao. Znači proces iseljavanja Srba, ja sam objašnjavao da je

bio kontinuiran, ali je to verovatno, takav je i neki slučaj silovanja koji su bili, podgrejavali su da to ide i bržim tokom.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Dobro, o tome ste već govorili, ali ...

SUDIJA MEJ: Ograničiću ovo ispitivanje. Zaista morate da se bavite onim vremenom kojim se bavi ovaj svedok, gospodine Tapušковиću, a to je 1999. godina. Ukoliko želite da mu postavite neka pitanja u vezi sa tim, učinite to, ali vraćanje na događaje u istoriji nam neće pomoći.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: Časne sudije, to nije bila istorija, to je bio proces koji je trajao decenijama, to u vezi Kosova.

SUDIJA MEJ: To je istorija. Što se nas tiče, to je istorija. Molim vas da idemo dalje. Ako želite da ga pitate nešto u vezi sa 1999. godinom i njegovim svedočenjem, to možete, ali ne možete da postavljate opšta pitanja. Već sam objasnio zašto. Biće istoričar koji će time da se bavi.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Da li je, vi ćete čuti jednog svedoka koji će ovih dana doći, koji je govorio o tome da je gospodin Vasiljević najpoznatiji sa stvarima vezanim za Kosovo, ali dobro, ja ću uvažiti stav časnog sudije Meja (May). Mene interesuje ovo, 1989. godine i 1990. pa i tih godina o kojima ste vi govorili, tih, uzmimo pet, šest godina pred 1990. godinu, je li bila vrlo velika migracija i dolazak albanskih državljana sa kompletnim porodicama na teritoriju Kosova i koji su ostajali tamo da žive?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: To su ranije godine, kada su oni koji su emigrirali iz Albanije, iz režima Envera Hodže (Enver Hoxha) bili prihvatani kao useljenici na Kosovo i dobijali su razna zemljišta.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: I omogućivano im je da žive normalno tu na tim prostorima.

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Kao i svim drugim imigrantima.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: U redu, mislim da je to dovoljno. Ali kao čoveka koji je ponovo došao na Kosovo u službenoj dužnosti, u službenu dužnost aprila meseca 1999. godine, da li ste tada boraveći na

Kosovu i baveći se poslovima kojima ste se bavili došli do nekih saznanja šta se dogodilo u Račku (Recak)?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Nisam.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ni do kakvih?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Nikakvih.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Čak niste ni čuli šta se dogodilo?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ja sam to ranije čuo kroz štampu da su bila oprečna mišljenja. Međutim, zaista se, niti sam se oko toga interesovao niti je bilo, ni privatnih rasprava čak oko toga.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: A kad ste stigli, bombardovanje NATO bilo je u jeku?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Da.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Da li je tada u tom momentu najvažniji zadatak za vojsku bio, prvenstveni zadatak za vojsku i za civilno stanovništvo je bio kako zaštititi vojsku i civilno stanovništvo, bez obzira o kome se radilo, da je to bio dominantan zadatak koji je imala vojska, policija ...

SUDIJA MEJ: Mislim da je ovo upravo, upravo ona vrsta pitanja kojima ćemo mi morati da se bavimo. Pretresno veće će odlučivati o tome šta se desilo.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Časne sudije, general Vasiljević je radio veoma važan posao u vojsci i ja ga pitam da li on zna da su to bile odlučne stvari kojima se vojska u tim momentima bavila, u momentu kada je čak pretila i intervencija, kopnena intervencija?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Težište je bilo na obezbeđenju graničnog pojasa i na protivvazdušnoj odbrani, zbog stalnih napada avijacije NATO-a po objektima u kojima je bilo vojske.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: A da li je OVK (UCK, Ushtria Clirintare e Kosoves) koristio napade NATO?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ja znam da su postojale grupe OVK-a koje su bile odmetnute u nepristupačnim terenima i da je vršena njihova blokada i uništavanje.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: Hvala. Hvala.

TUŽILAC NAJS: Samo par administrativnih pitanja, časni Sude. Mi ćemo dostaviti izveštaj istoričara, možda je već priložen. Nisam siguran da li će to da bude svedok na kojeg će moći da se potroši dovoljno vremena, na to ću morati da se vratim sledećeg utorka.

SUDIJA MEJ: Mislim da ćemo morati da odvojimo dovoljno vremena za njega.

TUŽILAC NAJS: Za nju. Kada je reč o knjizi gospodina Kadijevića, mislim da je praksa ranije bila da se kao dokazni predmet uvodi ona strana koja se pokaže svedoku. Gospodin Tapušковиć se pozivao na nekoliko strana i to takođe mogu da budu strane o kojima bih i ja želeo da postavljam pitanja. To je velika knjiga, ali možda bi bilo, iskreno govoreći, lakše kada bi Pretresno veće prihvatilo celu knjigu kao dokazni predmet, jer ćemo i mi da se njome bavimo.

SUDIJA MEJ: Možda možemo kasnije to da razmotrimo, ali u ovom trenutku mi smo vezani odgovorima ovog svedoka. Njegovi odgovori, njegovo svedočenje su oni dokazi koji nas interesuju, a ne knjiga.

DODATNO ISPITIVANJE: TUŽILAC NAJS

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Nekoliko pitanja za dodatno ispitivanje i pokušaću njima da se bavim na uobičajen način. Ali prvo nekoliko opštih pitanja, a onda ću pokušati da idem hronološki. Generale, pre par trenutaka vi ste napravili razliku između Makedonije i Slovenije sa jedne strane i drugih delova bivše Jugoslavije, sa druge strane, kada vam je postavljeno pitanje o mirnom odvajanju Makedonije. Čini se da ste vi rekli, a ispravite me ako grešim, da je razlika između te dve države i ostatka bivše Jugoslavije to što u Makedoniji i Sloveniji nije bilo Srba. Da li je to karakteristika na osnovu koje ste vi pravili razliku i zbog čega je došlo do odvajanja ovih država mirnim putem?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ja nisam rekao da nije bilo Srba, nego nije ih bilo u značajnijem broju i zbog toga u Makedoniji, odnosno u Sloveniji nisu držani plebisciti Srba, njihovi referendumi oko toga gde hoće da žive, u kojoj državi hoće da žive. I zbog toga taj problem izlaska JNA u Sloveniji i

Makedoniji je išao daleko lakše. U Bosni i Hercegovini i u Hrvatskoj Srbi su se na referendumu izjasnili da hoće da žive u Jugoslaviji. Problem je bio u tome što je njima uglavnom se prihvatilo da oni mogu da žive u Jugoslaviji, ali mogu da odu u Jugoslaviju, a ne da sa njima odu i prostori na kojima žive. I ta kontradiktornost je u stvari dovodila posle do oružanih sukoba i do građanskog rata.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Još jedna opšta stvar u vezi sa tim. Očigledno vama je postavljeno mnogo pitanja u jednom dužem periodu i kad god možete da odgovorite na pitanje kratko, u našem je interesu da to uradite. Vi ste komentarisali o tome da li su u pitanju bili dečaci ili vojnici koji su otišli iz JNA u Sloveniju, oni su bili u vojsci. Da je vojska želela da zadrži Sloveniju silom, da li je mogla to da učini?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ja mislim da je mogla bez ikakve sumnje.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Još jedno konkretno pitanje. Kada ste se bavili svojim sastancima sa optuženim u vezi sa Kosovom 1999. godine, optuženi je izneo nekoliko tvrdnji u vezi sa tim sastancima i sugerisao da je ono šta je on rekao na tim sastancima bilo odraz stvarnosti i njegovih namera kako je ustvari trebalo da se radi. Odgovorite nam sa da ili ne da li prihvatate to šta je on rekao, da je to bila jedina verzija stvarnosti, jedina verzija događaja ili je postojala i neka druga realnost pored onoga šta je on govorio na tim sastancima. Ako biste mogli da nam odgovorite sa da ili ne?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ja imam svoj utisak, ja ne mogu da iznesem pouzdane činjenice, da je ipak postojalo i nešto drugo što nam u vojnom vrhu nije bilo prisutno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Već ste govorili o jednoj ili dve karakteristika tih sastanaka, ko je bio tamo, ko nije bio, ko je ostao posle sastanka i slično. Molim vas odgovorite samo sa da ili ne na sledeće pitanje, ukoliko možete da odgovorite, dakle samo sa da ili ne. Da li vam je na raspolaganju bio materijal, ili da li vam je bio poznat materijal koji bi vam pomogao u zaključku da je postojala i druga stvarnost od one koju je prezentovao optuženi? Dakle, da li je postojao drugi materijal na osnovu koga ste mogli da zaključite da je postojala i druga stvarnost? Samo sa da ili ne, molim vas.

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ponovo ako možete da odgovorite samo sa da ili ne. Da li je to materijal na koji biste mogli da se pozvete pred ovim Pretresnim većem, bilo na javnoj ili privatnoj sednici?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ne mogu da dam odgovor na to pitanje.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ako tokom mog dodatnog ispitivanja neko pitanje skrene vašu pažnju na bilo šta u vezi sa tim aspektom, molim vas da nam kažete. Kada je reč o Kadijevićevoj knjizi, mogu li da vas zamolim da komentarišete nekoliko drugih pasusa. Već ste rekli da je pozivanje na Karlobag liniju nešto šta vi ne prihvatate, ili razumete, mislim da ste tako rekli, sada je reč o strani 49 knjige. On govori da su bile tri faze izvršenja zadatka u konceptu raspoređivanja snaga, i na početku je zadatak oružanih snaga bio da se brane Srbe i nacionalni interes Srba u Hrvatskoj. Drugi je da se povuku garnizoni iz Hrvatske, garnizoni JNA iz Hrvatske. Treći je bio da se ostvari puna kontrola nad Bosnom i Hercegovinom i četvrti da se stvori i odbrani nova jugoslovenska država, država jugoslovenskih naroda koji žele da budu deo nje. Da li prihvatate da su to bila četiri cilja ili četiri zadatka raspoređivanja snaga?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ne. Ja mislim da upravo je tu moje neslaganje sa nekim delovima knjige, imajući u vidu kada je tu knjigu i u kojim okolnostima general Kadijević sastavljao i pisao. To je period kada se ja nalazim u zatvoru, to je period kada sam ja ispitivan u smislu da, ako se ja otvorim, o tome šta je radio vojni vrh Kadijević, Adžić i Brovet ja ću drugačije, ovaj, proći. Znači, tada je postojala objektivno klima u kojoj je na neki čudan način tada Kadijeviću dat i radni prostor i deo materijala da to može pisati, a kasnije se do nikakvog vojnog materijala nije moglo doći, čak ni do banalnih stvari. Ja mislim da je on pisao u skladu sa onim što se tada želelo čuti. Ja ne znam uopšte da je bio raspored snaga iz Slovenije u Bosnu radi toga da bi se Bosna, ovaj, kontrolisala. U Bosni je bilo dosta snaga. Bio je problem gde tu toliku vojsku iz Slovenije razvući, a ona je razmeštena i u Crnoj Gori, u Baru konkretno i u drugim južnim delovima. Tako da ja, meni takav pristup koji je general Kadijević pisao nije jasan.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu. Postaviću vam pitanje u vezi sa još par pasusa, jer su vam ekstenzivno postavljena pitanja o tome i vi ste izrazili neslaganje sa njima. U izvesnom smislu vaše neslaganje je dovoljno, kao što je rekao časni sudija Mej, ali ipak bih želio da vas pitam. Na strani 52, general je rekao: "Konstanta rata u Hrvatskoj je da se srpski narod morao da se

brani, odnosno da se oslobodi na prostoru gde je živeo". Da li prihvatate da je ovo analiza onoga šta se desilo u Hrvatskoj?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Pa to je veoma pojednostavljeno, jedan deo takve analize i jedan deo takvog ukupnog stanja, sve zavisi o kojoj se fazi govori. Znači, u prvoj fazi kada je došlo do masovnog naoružavanja po stranačkoj osnovi, po liniji HDZ i minimalne količine oružja i demonstracije te sile oko krajeva gde su pretežno živeli Srbi, govorio sam o onih 19 novoformiranih policijskih ispostava kod srpskih krajeva, onda to važi, takva konstatacija za taj period, da je bilo straha i da su nastojali da se pre svega organizuju mesno po selima, po naseljima, od straha od upada tih snaga, kao što je to bilo zapamćeno u ranijoj istoriji.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Možda ću kasnije da se vratim na to, ali bih zamolio da komentarišete poslednji pasus na strani 83, bavi se napadima na JNA. I ja želim da vam postavim pre toga jedno pitanje. Generale, da li ste vi i dalje ponosni na JNA onakvu kakvoj ste vi pripadali, čiji ste bili pripadnik? Iz vaše perspektive, da li ste i dalje ponosni na nju?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ja sam ponosan kao oficir i kao svaki drugi starešina koji je tu profesiju izabrao po svojoj volji i ponosan sam što sam bio u toj armiji.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala lepo. Kadijević je rekao sledeće o onima koji su napadali JNA ignorišući njena pozitivna dostignuća, posebno za novu Jugoslaviju, a naročito za srpski narod u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini. I on ide dalje i kaže: "U isto vreme, oni su se nadali da će kompromitovati politiku trenutnog srpskog vođstva koje je vodilo JNA, čak i pre toga". Dakle, Kadijević govori o srpskom vođstvu koje je vodilo JNA u svojoj knjizi. Vi se ne slažete sa takvim objašnjenjem koje je on dao ili se slažete sa tim?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Slažem se zato što je na sastancima na kojima sam ja bio čak imao i kritički stav prema srpskom rukovodstvu i to ima i zabeleženo u mojoj beležnici. To je bilo opstruisanje mobilizacije, opstruisanje i pružanje pomoći da se oružana sila kompletira.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Mislim da je neki nesporazum sa prevodiocima, jer ovde vidim na transkriptu da se kaže da je svedok imao kritički stav prema srpskom rukovodstvu, a shvatio sam da je svedok rekao da se ne slaže sa tim,

jer je na sastancima na kojima je on prisustvovao Kadijević imao kritički stav prema srpskom rukovodstvu, a to je prilična razlika u odnosu na ono što je prevedeno i uneto u transkript.

SUDIJA MEJ: Da, da, u redu, transkript kaže drugačije pa ćemo zamoliti svedoka da pojasni. Gospodine, da li se radilo o vašem stavu ili o Kadijevićevom stavu koji je bio kritičan?

SVEDOK VASILJEVIĆ: Ne o mom stavu nego o stavu generala Kadijevića i ostalih iz vojnog vrha koji su meni bili poznati.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Sada ćemo da prođemo hronološkim redom. Mislim da su vam postavljena pitanja o sporazumu sa HDZ negde u martu 1990. godine u vezi sa JNA. Zatim u maju ste kazali ...

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Kad ja citiram neki papir, vi insistirate da svedok mora da ga ima pred sobom. Ja smatram da bi on morao da ima knjigu pred sobom, da može da vidi ovo što mu se citira, da bi mogao da komentariše ako se već ispituje.

SUDIJA MEJ: Ne. Knjiga nije dokazni predmet. Dokaz će biti ono šta svedok o njoj kaže. Ja sam dozvolio i gospodinu Tapušковиću i gospodinu Najsu da čitaju delove iz ove knjige svedoku kako bi on mogao da da svoj komentar. Komentar je dokazni materijal, a ne knjiga.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine generale, govorili ste o podršci JNA Srbima u Hrvatskoj koji su, kao što ste opisali, bili suočeni sa poteškoćama u vezi sa secesijom. Srbi su bili naoružani, uglavnom su imali oružje koje je bilo dato sa onih mesta gde je bilo uskladišteno. Po čijim ovlašćenjima i kojeg nivoa je bila vlast koja je dala dozvolu da se to oružje da Srbima u Hrvatskoj?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ja sam i u ispitivanju u ranijoj fazi uvek govorio da se ne slažem sa tim izrazom "naoružavanje Srba od strane JNA", znači formirane su jedinice legalne Teritorijalne odbrane koje nisu postojale u tom prostoru. Govorio sam o Šestoj ličkoj diviziji i o drugim jedinicama koje su imale brojčane, svoje brojčane oznake i bile su počinjene JNA. I ja koliko znam, radi se samo o naoružavanju i kompletiranju tih jedinica Teritorijalne

odbrane, a stalno se upotrebljava izraz "naoružavanje Srba" kao neke paravojne strukture. Ja za to ne znam. Govorio sam o pojedinačnim slučajevima gde su, navodio sam četiri pojedinačna slučaja gde su davane neke banalne količine oružja ili je to sprečeno da se učini.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pitanje na koje još uvek želim da mi odgovorite je, naime, ako je oružje koje je izdato Srbima ono oružje koje je prethodno bilo uskladišteno na tom području, na kojem nivou vlasti bi se takva odluka trebala da donese? Dakle, da je do toga došlo, koji nivo vlasti bi bio potreban za to?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ja mislim da bi to morala takva odluka da ide od Predsedništva, a operativno da je realizuje JNA. Ali ja opet ponavljam, vi opet upotrebljavate izraz "naoružavanje Srba", ja govorim o Teritorijalnoj odbrani.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Prema vašim saznanjima, kada je prvi predstavnik Državne bezbednosti Srbije bio u Kninu? Možete li da nam u vezi toga pomognete, kada tokom 1990. godine, ako znate?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: To je početak druge polovine 1990. godine. Ja sam došao u Upravu bezbednosti 8. jula 1990. godine i možda u narednih dva meseca već sam imao prva saznanja o tome.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala. Materijal koji se vezuje za Špegelja, neću vam postaviti puno pitanja u vezi sa tim, ali taj materijal je bio dostupan negde krajem 1990. godine, zar ne?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ne znam na koji materijal mislite, koji konkretno?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Za onaj za koji imate direktnu odgovornost, naime, filmovi, oni tajni filmovi za koje vi kažete da su definitivno njegovi. Kada su oni prvi put bili vama dostupni?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Prvi snimak, fono snimak je bio sačinjen 14. oktobra 1990. godine. Prvi televizijski snimak je bio sačinjen 19. oktobra 1990. godine i sukcesivno dalje. To je šta se tiče snimaka, a što se tiče saznanja šta je Špegelj tada radio i šta je zagovarao, ja imam ta saznanja od 2. oktobra 1990. godine, a načelnik bezbednosti u Petoj vojnoj oblasti nekih desetak dana pre toga.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li sam vas ispravno shvatio da je to materijal za koji nedvosmisleno kažete da se na njemu pojavljuje Špegelj i da ga je snimila tajna kamera?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Drugi materijal koji je u to montiran nije materijal za koji vi imate ličnu direktnu odgovornost?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ja pretpostavljam da nemam direktnu odgovornost ni za ono šta sam tajno snimao, jer sam otkrivao pripremanje oružane pobune protiv Jugoslavije, nego, ako je meni to dobro prevedeno, ja zbog toga reagujem. A drugi delovi filma koji su snimljeni su iz javnih nastupa lica koja se tu prikazuju.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Montiranje tog materijala u onaj materijal koji ste vi naručili, odnosno korišćenje takvog materijala to su uradili drugi, to niste vi radili?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ja to nisam radio, ja sam objasnio da sam u to vreme bio uglavnom u zatvoru.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu, ali da razjasnimo. Vi zato niste u poziciji da definitivno decidno kažete da je u tom materijalu snimljen Špegeljev glas. Ja ne kažem da to nije njegov glas, ja samo tvrdim da vi niste u poziciji da definitivno kažete da se uvek, u svakoj rečenici, radi o njegovom glasu.

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ja decidirano kažem i tvrdim da je to njegov glas, da sam lično snimao te sastanke tajne koje su održavali, da je materijal tajno snimljen bio sve vreme apsolutno pod mojom kontrolom i da je samo jedan deo materijala dat za snimanje filma i izuzimanje tog materijala i njegovo usnimavanje na budući film. Znači prisustvovao sam, i nakon završenog snimanja, kasetu vraćao ponovo kod sebe. Znači, nikakve sumnje nema da se radi o apsolutno verodostojnom materijalu, jer sam lično snimao i lično je materijal bio kod mene.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Možda ću na to da se vratim, mada sumnjam. Poslednje pitanje u vezi sa Špegeljem. S obzirom na činjenicu da je materijal bio dostupan već u jesen 1990. godine, zašto se on nije pustio u javnost sve do proleća 1991. godine? Koja je bila svrha toga?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Svrha snimanja materijala nije bila da se pravi film. Mi smo radili na otkrivanju paravojnog organizovanja i ilegalnog

uvoza oružja i to profesionalno dokumentovali za sudsku proceduru i za presecanje te delatnosti. Znači materijal nije sniman da bi se pravio film, a zašto je to došlo da je konačno pušteno 25. januara, to je zbog toga što su sve do prikazivanja tog materijala čelnici Hrvatske, od Franje Tuđmana pa preko Stipe Mesića negirali da je u Hrvatskoj vršen ilegalni uvoz oružja i da su pravljene paravojne organizacije u okviru HDZ. Ja sam, ja nisam bio u Beogradu kada je to pušteno, ali sam izvešten da, kada je video film, da je tek tada Tuđman promenio stav i obećao da će krivci biti isporučeni Sudu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dosta pitanja vam je postavljeno u vezi sa kontrolom, posebno u vezi sa Teritorijalnom odbranom i rekli ste da postoje tri stvari koje mogu da prouzrokuju promene u kontroli, proglašenje vanrednog stanja, stanja neposredne opasnosti i ratnog stanja. Do 1991. godine da li je u tom smislu došlo do neke relevantne deklaracije, da li je tako nešto izdato pre 1991. godine?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Pre 1991. godine, ja mogu da govorim o 1981. i 1989. godini kada su proglašavana vanredna stanja na Kosovu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: To je sve?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ne, a o 1991. godini ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu. Da li je neka deklaracija koja bi imala pravosnažnu moć proglašena 1991. godine, tokom 1991. godine?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Jeste.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kada kažete da je do toga došlo?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: To je došlo, koliko ja mogu da se setim, ali tu ne mogu da budem apsolutno siguran, ja mislim negde ili krajem septembra ili početkom oktobra kada je proglašeno stanje neposredne ratne opasnosti.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Od strane "krnjeg Predsedništva", bez predstavnika većine bivših država?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ja sam rekao da je to za nas bilo Predsedništvo i da je stav vojnog vrha bio ako i jedan član tog Predsedništva funkcioniše, a drugima nije zabranjeno da tu prisustvuju, mi ćemo to tretirati kao Vrhovnu komandu i od Predsedništva u sastavu kako je tada bilo.

SUDIJA MEJ: Sada je 12.15, napravićemo pauzu od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA MEJ: Izvolite gospodine Najs.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Generale, 1991. godine Teritorijalna odbrana u Istočnoj Slavoniji je bila tema o kojoj vas je pitao optuženi, pitao vas je da li ste bili u pravu kada ste govorili o dve vrste Teritorijalne odbrane, da li ste vi bili u pravu kada ste to rekli, i vi ste njemu rekli, to je bilo 13. februara, u prošli četvrtak: "Ja sam objašnjavao o Teritorijalnoj odbrani na čelu koje su bili ljudi iz vašeg MUP-a". Ne znam da li želite da dodate nešto više detalja u vezi sa tim, bilo na javnoj ili na privatnoj sednici.

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ja mislim da smo o tome dosta razgovarali. Ja nemam više šta da dodam od onoga šta sam rekao.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: To se odnosi i na čoveka pod nadimkom Badža?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vama je pokazan ili tačnije pročitana spisak od 16 generala iz 1991. godine i vi ste stalno pokušavali da napravite razliku između onoga šta se desilo početkom i onoga šta se desilo krajem, pri kraju 1991. godine. Ne znam, nisam siguran da li ste na kraju uspjeli da to kažete. Pre svega, želim da proverim ako je to neophodno, da li tih 16 generala uključuju, ja mislim da su četvorica njih bili neka vrsta akademika, dakle ne uključuju sve one koji su bili zaduženi za borbene jedinice. To je dokazni predmet D101, ali nemamo vremena da ga pogledamo. Ako ne možete da se setite, nećemo da trošimo vreme na to, ali recite nam u čemu je bila razlika između prve i druge polovine 1991. godine, na šta ste hteli da skrenete našu pažnju kada je reč o sastavu generaliteta sa stanovišta njihove etničke pripadnosti?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Optuženi je tvrdio uporno da u 1991. godini su samo, ja mislim, dva Srbina ili tri Srbina eventualno bili u generalitetu, a ja sam uporno govorio da je to do juna 1991. godine, a nakon toga, u istoj toj 1991. godini došlo je do pomeranja sa funkcije ili penzionisanja nekih generala, i navodio sam imena o kojima se radi i na kojim funkcijama su bili. A ko je od njih imao akademsko zvanje, ja tu analizu nisam pratio.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I da li je to promenilo balans sa stanovišta nacionalne pripadnosti ili nije?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Što se tiče tog užeg generaliteta i ljudi koji su bili na komandnim funkcijama, jeste. Konkretno u Prvoj vojnoj oblasti je promenjeno, promenjen je u Drugoj operativnoj grupi komandant i sva ona druga lica koja sam navodio.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hadžić je postavljao pripadnike Teritorijalne odbrane u Istočnoj Slavoniji i ako je to radio, radio je u svojstvu premijera ili predsednika tamošnjih organa. Koliko vi znate, kome je on odgovarao, ako je nekom raportirao?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ja ne znam i da je postavljao i ne znam pouzdano kome je i da li je on to raportirao. Ostajem pri onome šta sam rekao, da je najuticajniji čovek na tom prostoru u pogledu i kadrovanja i upotrebe tih jedinica te, kako sam ja rekao, druge Teritorijalne odbrane bio pravo Stojičić Badža.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dakle, koliko ste vi mogli to da vidite, nije postojala zvanična linija raportiranja u pravcu nekog zvaničnog vladinog tela ili ministarstva ili ministra. Koliko ste vi to mogli da primetite?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ja tu liniju nisam video i ne znam za to.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Na vašem položaju tokom 1991. godine očigledno biste se brinuli o bilo kakvom izveštaju o pogrešnom delovanju. Pre nego što predemo na to, recite mi, da je postojao izveštaj Amnesti internešenal (Amnesty International) o pogrešnom delovanju srpskih paravojnih snaga, da li bi vama bila skrenuta pažnja na njega?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ne znam od koga bi trebala da mi bude skrenuta pažnja. Kod koga je bio taj izveštaj?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Uopšteno govoreći, sobzirom na vaš položaj i na ono šta ste vi radili za vladu, da su međunarodne humanitarne organizacije pripremale izveštaje u jesen 1991. godine i žalile se, na primer, na delovanje srpskih paravojnih grupa, da li bi onda takve izveštaje vaša vlada, na primer, stavila vama na raspolaganje?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Prvo, ja nisam bio potčinjen nikakvoj vladi, ja sam bio potčinjen saveznom sekretaru za narodnu odbranu i mis-

lim da ja resorski nisam bio zadužen da vodim brigu oko toga da bi taj izveštaj trebao kod mene da dođe.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kome bi onda takvi izveštaji otišli, pa ćemo posle toga da idemo dalje. Recite nam kome bi takvi izveštaji otišli, ako bi se njima uopšte bavila vlada ili vojska?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ne znam. To je bila, znači, nevladina organizacija, strana nevladina organizacija i ja ne znam kome je ona i da li je slala taj izveštaj. Meni nije prisutno da je bilo šta dolazilo u ondašnji vojni vrh, bilo šta od te organizacije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Onda ne možemo da trošimo vreme Suda pokazujući ovaj dokazni predmet, ali vi nam pomozite kod sledećeg generala. U vreme do vašeg penzionisanja 1992. godine, sobzirom na nivo na kojem ste vi bili u vojsci, rekli ste da JNA nije uzimala u obzir međunarodne izveštaje o lošim stvarima učinjenim od strane JNA.

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: JNA nije pratila sistemski, pretpostavljam da u saveznoj državi je postojala služba u nekom ministarstvu koja se bavila time šta pišu strani mediji, ali u armiji takva institucija nije postojala. Do nas nije dolazilo tako nešto na upoznavanje.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A ni savezna vlada ni Vlada Srbije nisu dostavljale takve informacije vojsci, koliko je to vama poznato?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Nije, koliko je meni poznato.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da se pozabavimo jednim detaljem. Jutros su vam ponovo postavljena pitanja o Lovasu i Tesliću i vi ste vrlo detaljno odgovorili Pretresnom veću o tome kome ste vi podnosili izveštaje, kada je došlo do izvesne zabune u pitanjima koja je postavljao optuženi. Da li treba da pravimo razliku između Lovasa i Teslića i takođe u vezi sa tim, ko je koga trebao da informiše u svakom od ovih slučajeva?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Treba da se pravi razlika zato što oko Lovasa, ja sam tada bio u aktivnoj službi i po funkcionalnoj dužnosti sam slao informacije, a oko Teslića ja nisam u aktivnoj službi nego su to moja posredna saznanja.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ne, ova tema koju sam hteo da vas pitam bila je na privatnoj sednici, pa neću sada time da vas zamaram. Idemo dalje. U

jednoj fazi je optuženi sugerisao da su samo opozicione stranke u to vreme stvarale paravojne grupe. Da li vi to prihvatate ili ne? A onda nakon vašeg odgovora imam jedno dodatno pitanje.

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Prihvatam. Ja ne znam da je tadašnja stranka na vlasti formirala paravojne sastave.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ako pogledamo stranke koje su ih osnivale, da li su ciljevi tih stranaka, iako su one tehnički bile opozicione stranke, bili ustvari vrlo naklonjeni ciljevima optuženog?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ne bih mogao to decido da kažem. Ja sam to tada tumačio, a i sad sam uverenja, da formiranje tih paravojnih sastava je pre svega bilo radi stvaranja nekog svog političkog imidža da se te stranke bore za interese ugroženih Srba.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ako su takvi paravojni sastavi stvarani, da li znate, ako ne, možemo da pogledamo odgovarajući članak, kakve bi onda bile posledice po Zakonu o opštenarodnoj odbrani iz 1982. godine, kada je reč o kontrolisanju tih paravojnih sastava? Da li znate da li je njihov trebalo onda smatrati delom oružanih snaga?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ne, postoji procedura po kojoj se formiraju jedinice koje su sastavni deo oružanih snaga.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Molim da pogledamo jedan deo Zakona o opštenarodnoj odbrani iz 1982. godine. To je već uvedeno kao dokazni predmet 352, tabulator 21. Molim da to stavimo na grafoskop. Englesku verziju na grafoskop, original svedoku molim. Gledamo član 91. Zakona o opštenarodnoj odbrani u kome piše: "Oružane snage čine jedinstvenu celinu i sastoje se od Jugoslovenske narodne armije i Teritorijalne odbrane. Pripadnik oružanih snaga je i svaki građanin koji sa oružjem ili na drugi način učestvuje u otporu protiv neprijatelja". Da li su paravojni sastavi o kojima su vam postavljana pitanja, o kojima ste govorili, iza kojih su stajale određene političke stranke, zar se oni ne bi kvalifikovali, da li su oni trebali da se kvalifikuju kao pripadnici oružanih snaga po ovom zakonu?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ovo je samo jedan član koji govori o tome ko može da uđe u oružane snage, ali postoje mehanizmi po kojima oni mora da budu organizovani, prvo u pogledu uniforme, obeležja, starešinstva i svega onoga šta je poznato, šta čini oružane snage, bez obzira da li se radi o Teritorijalnoj odbrani ili o Jugoslovenskoj narodnoj armiji. A ovakvih

grupa, kao neke od kojih sam ja navodio je bivalo van ovog sistema i postojalo je naređenje oko primanja tih dobrovoljačkih sastava, dobrovoljaca ustvari, u legalne sastave oružanih snaga. Ja govorim o JNA i o legalnoj Teritorijalnoj odbrani. Znači, nije dovoljno da neko bude naoružan da bi bio pripadnik oružanih snaga nego postoje drugi atributi po kojima se to može vrednovati kao takvo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A sada kažete da su oni svi bili uključeni u oružane snage ili kažete da je njima na neki način bilo dozvoljeno da deluju van kontrole?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ne, ja nisam rekao ni jedno ni drugo. Ja sam rekao da tumačenje samo ovog prvog člana 91 kojeg ste naveli, znači to nije jedini atribut, da nosi oružje i da je sa time postao pripadnik oružanih snaga. Ja znam za konkretne grupe koje su dolazile po liniji stranaka, to je pre svega u Krajini Kninskoj i koje su bile odatle proterivane, vraćane istim autobusom nazad. To su grupe bile iza kojih je uglavnom stajala SPO u to vreme. I govorio sam o onim slučajevima ranije u onim centrima za prihvatanje dobrovoljaca koje je organizovala JNA 1991. godine, kada nisu hteli da obuku uniformu i stave obeležja koje je nosila tada JNA i isto su udaljeni ih tih centara.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ukratko još jedan drugi dokazni predmet koji je već uveden. To je dokazni predmet 352, tabulator 24. To je Službeni glasnik Republike Srpske u vezi sa proglašenjem Zakona o odbrani. Za nas samo prva strana, žao mi je što smo ovoliko kopirali, trebao sam da smanjim broj strana. Vidimo ovde Zakon o odbrani Republike Srbije, "Službeni glasnik" od 27. jula 1991. godine. Za Pretresno veće, na drugoj strani član 118, ustvari to nije na drugoj stranici, to je mnogo strana kasnije. Generale, molim vas pogledajte član 118. Tu se kaže: "Oružane snage u skladu sa zakonom organizuju, popunjavaju, naoružavaju, opremaju, osposobljavaju samo nadležni državni organi". Da li ste bili upoznati sa ovom odredbom i na koji način se to uklapalo sa postojanjem paravojnih sastava izvan tog sistema?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ja nisam imao prilike da vidim ovaj član niti ovaj "Službeni glasnik" Srbije, a mislim da je to u redu ko može da naoružava i oprema, znači nadležni državni organi. Verovatno se misli na Ministarstvo odbrane Srbije, na Ministarstvo unutrašnjih poslova Srbije, pošto je ovo Službeni list Republike Srbije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala. Nekoliko pitanja o Vukovaru. Ja sam se bavio samo ograničenim delom onoga šta je otkrila vaša istraga kada su vam postavljana pitanja u vezi sa Vukovarom. Optuženi vam je postavljao mnogo više pitanja. Možete li da nam pomognete oko sledećeg, kada ste tražili informacije od Šljivančanina i Mrkšića da li su oni već bili optuženi, da li je ovaj Sud već bio podigao optužnice protiv njih?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ja mislim da jeste, ja sam rekao koje su godine, sa Šljivančaninom sam se sreo 1997. godine, a sa Mrkšićem 1998. godine

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li vam je poznato, da li ste videli dogovor o evakuaciji koji je postojao u to vreme, mi smo ga nedavno videli kao dokazni predmet u ovom predmetu?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ne znam na koju evakuaciju mislite.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Na evakuaciju iz bolnice. Da li ste videli taj sporazum?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ne, nisam.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da je to bio sporazum napravljen kako treba, kojim se obezbeđuje adekvatna evakuacija, i to rana evakuacija, vi ste pitani u vezi sa učešćem JNA, odnosno neučešćem JNA u svemu tome. JNA je držala kod sebe ljude koji su kasnije bili ubijeni, poklani. Da li je njima trebalo neko ovlašćenje da bi te ljude predali nekom drugom telu, mislim na JNA, da preda te ljude nekom drugom telu?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ne znam, ja pretpostavljam da bi trebalo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Mislim da je deo priče koju smo mi čuli o okolnostima koje ste i vi potvrdili bio da se Šljivančanin brinuo zbog lokalne Teritorijalne odbrane. Po vašem iskustvu, da li je JNA bila ravna lokalnoj Teritorijalnoj odbrani?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Lokalna Teritorijalna odbrana nije bila ravna JNA. Međutim, ljudi koji su bili u njoj mogli su da čine nekontrolisane postupke. Znači ne radi se tu o komparaciji snaga između JNA i te Teritorijalne odbrane nego o klimi u kojoj su se pojedinci iz Teritorijalne odbrane odnosili onako kako sam to i ja svedočio, a i drugi svedoci. Postojala je objektivno fizička opasnost za te ljude od pojedinih ekstrema u toj Teritorijalnoj odbrani, i zato su zazirali neki da se suprotstave onako kako su morali i trebali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Samo jednu malu ispravku. Svedok govori o pojedincima iz Teritorijalne odbrane, o ponašanju pojedinaca iz Teritorijalne odbrane, a u transkriptu i prevodu nema pojedinaca već se govori o Teritorijalnoj odbrani generalno. Svedok je upotrebio precizno reč pojedinci.

SUDIJA MEJ: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Još dva pitanja generale. Da li ste bili upoznati sa regulativama o primeni međunarodnog humanitarnog i ratnog prava na delovanje oružanih snaga SFRJ iz 1988. godine?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: U globalu ja poznajem te propise, ali konkretno ne znam na koji propis mislite.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li se to odnosilo i na ophođenje prema ratnim zarobljenicima?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da se vratim na svoje prvo pitanje da bi bilo jasno. Da bi JNA pustila veliki broj ljudi koji su pod njenom kontrolom i da bi ih predala nekom drugom telu, da li je bilo potrebno da dobije ovlašćenja od nekog drugog tela da bi se to uradilo kako treba?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ja koliko znam, postojao je sporazum između nadležnih organa Hrvatske o razmeni zarobljenih lica i u JNA je postojao i poseban organ, posebno telo koje se bavilo tim problemom.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: To se odnosi, kao što shvatate, na puštanje ljudi u takvim okolnostima tako da su oni kasnije bili pobijeni. Da bi oni bili pušteni, morao je neko da da ovlašćenje JNA da to učini. Je li tako?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ja sam mislio ... Vi ste govorili o ratnim zarobljenicima i o razmenama. Ja koliko znam, u Vukovaru nije izvršena nikakva razmena. Razmene su vršene kasnije, sve do avgusta 1993. godine, odnosno 1992. godine. Ako se radi o zarobljenima iz bolnice u Vukovaru, tu nikakva razmena nije izvršena, oni su predati pod okolnostima kako sam ih ja mogao videti i opisao.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Neću na tome dalje da insistiram. Dubrovnik. Čini se da ste u jednoj fazi dali malo protivrečne odgovore u vezi sa tim da li su iz Dubrovnika bile preduzimane akcije. Vi ste govorili o snagama koje

su prelazile reku Neretvu, a to bi moglo da bude mnogo kilometara od Dubrovnika, a onda ste u jednoj drugoj fazi, čini mi se da ste optuženom odgovorili da je bilo nekih akcija koje su dolazile iz Dubrovnika. Možete li to da nam pojasnite?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Mogu. Ja sam rekao da su snage Zbora narodne garde sa područja zapadne Hercegovine, ja konkretno znam za Metković, prebacivane u Dubrovnik preko dela bosanske teritorije, odnosno opštine Neum i te su snage dejstvovala iz Dubrovnika. Znači, to je kontekst u kome sam govorio.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da to razbijemo na pojedinačne delove, jer to bi moglo da interesuje sudije. Kada kažete iz Dubrovnika, da li govorite o starom delu grada ili govorite o širem području i okolnom području?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Niti sam bio komandant na tom području, niti sam fizički dolazio u tom periodu na to područje, ali na osnovu informacija koje su mi stizale kao neke vesti, znači bilo je da se deštuje i iz starog dela grada i iz Dubrovnika kao grada u celini. I govorio sam o imitiranju razaranja koja se vrše paljenjem starih guma. Međutim, to su moja sporadična saznanja.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: To su saznanja koja ste dobili od drugih. Na primer, paljenje guma, da li su paljene gume ili su se automobili zapalili, pa su onda i gume gorile, ono šta smo mi videli na video snimku, ili vi to jednostavno ne znate?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ne, ja znam samo za informaciju da su paljene gume, a ne da su goreli automobili pa onda od tih guma, ovaj, da je bio dim. Znači, radi se o podmetanju velikih paljevina da bi se animirala međunarodna javnost. Ja znam za takvu informaciju.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ali ništa od toga nije iz prve ruke ili čak iz druge ruke. Je li tako?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ne, ja nisam bio na tom terenu, to je dolazilo od organa bezbednosti iz Druge operativne grupe.

SUDIJA MEJ: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Mislim da je ovo pogrešan komentar, jer svedok svedoči u funkciji šefa Uprave bezbednosti vojske. Prema tome, on svedoči

o onome šta je imao kao oficijelne informacije prikupljene na oficijelan način od ovlašćenih organa, pa ovde da li iz prve ili druge ruke ne znači Bog zna šta.

SUDIJA MEJ: Da, mi ćemo doneti odluku koliku ćemo težinu pridati tim dokazima u pogledno vreme. Još nešto?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Još uvek smo na Dubrovniku. Kada kažete da je JNA prećeno iz Dubrovnika, kada je to bilo i gde, na osnovu obaveštajnih informacija koje ste vi dobili?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ja sam rekao da, prvo, nisam bio načelnik obaveštajne Uprave i drugo, to nije područje kojim su se bavili organi bezbednosti. Ja nemam izveštaje koji redovno stižu i nije zadatak organa bezbednosti da sa tog područja izveštavaju kako su protekla vojna dejstva. Ja takvih informacija nisam imao. To je bilo kroz kontakt organa bezbednosti po sasvim drugim stručnim pitanjima, gde je spominjano u ovom obimu kako sam vam ja sada rekao. Znači ja tu ne mogu da dam pouzdane pokazatelje, jer nisam bio ni resorski zadužen za taj problem.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala. 1992. godina. Generale, tokom glavnog svedočenja vi ništa niste rekli o Bosni, jer u to vreme više niste bili na položaju. Može da bude da ste izrazili mišljenje o tome da li uopšte želite da nam date neke dokaze o Bosni, sobzirom na vašu prošlost. Međutim, vama je postavljeno nekoliko pitanja u unakrsnom pitanju i ja ću vam postaviti nekoliko pitanja koja proizilaze iz toga. Vojska Republike Srpske i Vojska Republike Srpske Krajine, ko je finansirao te snage?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ja sam rekao da sam tada u penziji. Ja sam govorio jasno o finansiranju. To je išlo, što se tiče znači ličnih primanja starešina u Vojski Republike Srpske, znači to sam objašnjavao i nemam šta na to više da dodam.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Iznešeno je nekoliko tvrdnji o tome koliko su zapravo bile razdvojene ove snage. Da li je postojao neki izvor finansiranja za koji ste vi znali, jer ste imali neke svoje veze, o tome vas je pitao i optuženi? Dakle, da li se VRS finansirala iz nekog drugog izvora osim onoga koji je dolazio iz Jugoslavije?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Kada govorite o ovome, verovatno mislite na taj period posle 1992. godine. Znači, ja za taj period nemam činjenice.

Ja sam govorio o delu finansiranja koje je išlo u onom slučaju kad sam govorio o 1991. godini, kad sam se sreo sa čovekom koji je učestvovao u prenošenju novca. Ali to je 1991. godina.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hoćete li da budete ljubazni i pogledati samo jedan dokument? Ovo je novi dokazni predlog, časni Sude.

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet Tužilaštva 388, a dokument Generalštaba Vojske Jugoslavije od 14. oktobra 1992. godine označava se u svrhu identifikacije kao dokazni predmet Odbrane 103.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine generale, pogledajte molim vas ovu odluku Vlade Srpske Republike Bosne i Hercegovine koja je usvojena na sednici održanoj 14. maja 1992. godine, dakle dva dana nakon što ste vi penzionirani, ako imamo ispravnu evidenciju o tome. Odluka se tiče korišćenja primarnih sredstava, odnosno govori o primarnoj emisiji. "Primarna emisija", pretpostavljam da se radi o štampanju novca, "Narodne banke Jugoslavije će se koristiti u skladu sa odlukom Narodne banke Jugoslavije koja se tiče zajedničke monetarne politike i zajedničkih principa kreditne politike". I zatim dalje: "Kako bi se izbegli nepovoljni efekti rata na ekonomiju Srpske Republike, do 80 posto primarne emisije biće korišćeno za specijalne svrhe". Dakle, taj novac će se preneti na specijalne račune. Da li znate šta se pod ovim mislilo, o čemu je ovde reč? Ja ću vam pokazati još jedan dokument. Časni Sude, ovo će biti takođe novi dokument. Dok ga tražim, izvinjavam se i gospođi Diklić, što je nisam ranije upozorio da ću ovo da koristim.

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ja ne znam, meni ovo uopšte nije poznato, a i inače nisam stručnjak za tu oblast, finansije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Potpuno vas razumem, generale, ali u svetlu pitanja koja su postavljena o prirodi ovih snaga i tvrdnji da je postojala razdvojenost između njih, i takođe u svetlu vaših kontakata sa ljudima koji su bili na visokim položajima u bosanskom sukobu, hteo bih da čujem vaš odgovor u vezi sa sledećim dokumentom, a onda ponovo i u vezi sa dokumentom koji sam spomenuo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Mej.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobio sam ovu odluku, to je Službeni glasnik Republike Srpske i odluka o korišćenju sredstava, a sekretar je rekao dokazni predmet se odnosi na to i na neki akt JNA. Ja nemam nikakvog akta JNA ovde u ovom dokaznom predmetu, koliko vidim u transkriptu.

SUDIJA MEJ: Dokument JNA je dokument koji ste vi predložili i koji je postao dokazni predmet Odbrane. Prema tome, samo trenutak. To su, ovo su sada dokumenti drugi koji se sada predlažu, a dokument JNA je jedan od vaših dokumenata koji smo označili u svrhu identifikacije. Gospodine Najs, mislim da se ipak udaljavamo predaleko od svedočenja ovog svedoka. Postoje granice onoga na šta on može da odgovori.

TUŽILAC NAJS: Ovaj svedok je iskorišćen od strane optuženog za iznošenje raznoraznih tvrdnji o navodnoj razdvojenosti tih raznih tela i o njihovoj samostalnosti u odnosu na njega. Svedok se pozvao na svoje izvore i svoju bliskost sa tim izvorima, odnosno svoju bliskost sa ljudima koji su bili na položajima moći i on je dao odgovore u vezi sa tim pitanjem. Ovo je jedan vrlo kratak dokazni predmet, neće dugo da traje.

SUDIJA MEJ: Treba da završimo sa svedokom za 15 minuta. Izvolite.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine generale, ovo je dokument Ministarstva odbrane Republike Srpske kojim se traži kredit iz primarne emisije, u jugoslovenskim dinarima. U drugom paragrafu se kaže: "Poznato je da je Savezna Republika Jugoslavija odobrila određena sredstva iz primarne emisije u svrhu zadovoljenja potreba Republike Srpske i da na realizaciji radi "Komerčijalna banka" iz Beograda". Zatim se takođe spominje dostavljač kao i novac koji dolazi iz jugoslovenske banke. Časni Sude, nameravao sam da zamolim svedoka da ima to na umu, kao i paragraf koji se tiče činjeničnog stanja iz sporazuma o krivici gospođe Plavšić.

SUDIJA MEJ: Mislim da bi trebalo da budemo vrlo oprezni u vezi sa ovim pre nego što postavite pitanje svedoku.

TUŽILAC NAJS: To je dokument, ovo je dokument za koji možemo da kažemo da je u svakom slučaju prihvatljiv, tiče se izvora dokaznog materijala i podložan je drugim dokaznim izvorima sličnog sastava iz zatečenih događaja. To je javni dokument koji sadrži izjavu jedne osobe, to je potpuna i saglas-

na izjava jednog pojedinca. Svedoci tokom ovog suđenja inače komentarišu izjave drugih ljudi bilo u knjigama, bilo u nekom formalnijem, službenijem okruženju, izjave osoba koje nisu neposredno prisutne. Mi smatramo da bi bilo nerealno ne uzeti u obzir šta je u određenim okolnostima izjavila dotična osoba. Govorim o paragrafu 14 u vezi sa ovom temom.

SUDIJA MEJ: Ja sad govorim za sebe, ali meni se to čini prerano. Ja se slažem sa vašom tvrdnjom da smo mi dozvoljavali svedocima da komentarišu dokumente, ali u ovom slučaju, sobzirom na okolnost, i to je daleko kontraverznije i meni se, iskreno govoreći, ne sviđa vaša ideja da postavite takvo pitanje svedoku.

TUŽILAC NAJS: U redu ...

SUDIJA MEJ: Nema sumnje da možete da prilično brzo da napravite i ako želite da uvedete nove dokaze, vi to naravno možete da učinite, ali se meni čini da ne bi bilo u redu da to radite preko ovog svedoka.

TUŽILAC NAJS: U redu, neću više da trošim vreme na to.

(Pretrerno veće se savetuje)

SUDIJA MEJ: Gospodine Kej (Kay), izvolite.

PRIJATELJ SUDA KEJ: Izgleda da smo doista daleko odmakli od svedočenja ovog svedoka i onoga šta on korisno može da kaže. On je ovde samo korišćen za iznošenje nekih komentara i u svim drugim okolnostima mislim da on neće biti od pomoći Pretrernom veću.

SUDIJA MEJ: Vi znate, gospodine Najs, da smo mi Sud sastavljen od profesionalnih sudija, mi nismo porota. Mi smo čuli šta je svedok rekao i mi znamo koje su granice njegove struke i njegove ekspertize. Naravno, svi ovi dokumenti su otvoreni, na vama je da ih koristite i stavite ih pred nas, ali nama se ne čini da trebamo i argumente u vezi sa njima, uz dužno poštovanje, pogotovo ne putem ovog svedoka koji je pred nama.

TUŽILAC NAJS: U redu. Ja ću onda tako i da postupim, na toj osnovi. Ja ovo radim putem svedoka zato što je on bio iskorišćen za tu temu koju mi

nismo iskoristili zbog nekih njegovih zabrinutosti. Ako mogu samo da završim sa jednim pitanjem koje se odnosi, za slučaj da Pretresno veće ne želi da to pitam, na to da li je svedok bio upoznat sa nekim drugim metodom finansiranja armije tokom tog perioda.

SUDIJA MEJ: U redu je, naravno da to možete da pitate.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine generale, da li znate, da li ste bili upoznati sa nekim drugim načinom finansiranja, osim onoga koji je naznačen u ovim dokumentima, Vojske Republike Srpske u to vreme? Dakle, osim ovih identifikovanih izvora, znate li još za neke druge?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ne znam van onoga šta sam do sada govorio i zaista se radi o specifičnim pitanjima. I da sam bio u aktivnoj službi, znači, ja nemam nikakvih dodirnih tačaka sa ovom problematikom. Znači, ne mogu tu ništa da kažem osim, van onoga šta sam do sad svedočio, ja nemam o tom finansiranju više šta da kažem.

SUDIJA MEJ: Da li želite da taj poslednji dokument priložite kao dokazni predmet?

TUŽILAC NAJS: Možemo da se na to vratimo putem nekog drugog svedoka, časni Sude. Izgleda da se ovaj svedok osvrnuo na to.

SUDIJA MEJ: U redu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ja ću, zbog problema sa vremenom, preći na drugu fazu. Moram da napomenem da je svedok dao iskaz o Bosni bez glavnog ispitivanja. Sada ću preći na drugi deo njegovog svedočenja koji se odnosi na Kosovo. Gospodine generale, vi ste izneli jedan niz opaski o istorijatu konflikta, sukoba na Kosovu. Pretresno veće je naznačilo da im ne treba taj deo iskaza, odnosno njegovi detalji, u svakom slučaju ne od vas, uz dužno poštovanje. Ja ću sada da vas pitam u vezi jednog izveštaja koji je humanitarne prirode, za koji smo čuli da je prosleđen vlastima. To je izveštaj koji je izdao Human rights watch (Human Rights Watch), to je dokazni predmet 198 koji je već uveden i zove se, naslov izveštaja je "Nedelja terora u Drenici (Drenice)" (A Week of Terror in Drenica). Kada ste odgovarali na pitanja optuženog, rekli ste vrlo malo ili skoro ništa o nedelima koja su učinjena na štetu kosovskih Albanaca. Dokazi koji su trenutno pred Pretresnim većem

govore da je ovaj izveštaj koji je podnešen u vreme kada ste vi bili na vašem položaju, dostavljen, i to detaljno, Saveznoj Republici Jugoslaviji, i to na više mesta. Vi možda niste videli ovaj dokument, a možda i jeste. Ako pogledamo u rezime, časni Sude, i to je sve šta treba učinimo da bi se podsetili, vidimo da je ovo izveštaj koji govori o ozbiljnim kršenjima međunarodnog humanitarnog prava koji su počinile snage Vlade Srbije i Vlade Jugoslavije na području Drenice na Kosovu, tokom poslednje nedelje 1998. godine. I zatim se takođe govori detaljno o Račku. Ono šta mene zanima ...

SUDIJA MEJ: Izvolite gospodine Kej.

PRIJATELJ SUDA KEJ: Mislim da bi prvo trebalo da ustanovimo da li svedok uopšte zna za ovaj dokument, pre nego što mu se postavi pitanje opšte prirode. Vrlo je važno da li on uopšte zna za to.

TUŽILAC NAJS: Upravo to sam i hteo da ga pitam.

SUDIJA MEJ: Njemu može da se postavi pitanje da li zna za incidente koji su opisani u dokumentu. On mora da bude ovlašćen da svedoči o tome.

PRIJATELJ SUDA KEJ: On to može da učini, ali meni se čini da je, kao da je rečeno da, u najmanju ruku, prema transkriptu, da on nije hteo da odgovori na pitanje da li je video dokument ili ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ja sam rekao da je on možda video dokument, a možda i nije. Gospodine generale, da li ste vi videli ovaj dokument? I ako niste, da li je taj dokument, odnosno ono šta je u opštim naznakama tu sadržano nešto na šta su vam drugi skrenuli pažnju?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ne, prvi put vidim taj dokumenat. Ne znam uopšte za sadržinu njegovu, i o zločinima koji su počinjeni na Kosovu nemam više šta da kažem osim onoga šta sam već svedočio. To su saznanja koja sam iznosio. Račak nije bio uopšte u vreme kada sam ja bio u aktivnoj službi, a i ne znam detalje uopšte šta se tamo događalo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U tom slučaju sledeće pitanje. Ako postoji nekakav izveštaj, a kao šta sam rekao, on je deo spisa i postoje dokazi da je on dostavljen, izveštaj u kome se u detalje govori o humanitarnoj situaciji, odnosno kršenjima humanitarnog prava do kojeg je došlo u periodu od septembra

1998. godine do marta 1999. godine, da li su postojale neke strukture kojima ste vi odgovarali, koje vam na to nisu skrenuli pažnju, neke više vlasti?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ako je prevod koji sam dobio tačan, pitate me u vezi sa nečim šta se desilo dok ja nisam bio u aktivnoj službi, stoga ja ne znam ništa o tome.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Izveštaj se odnosi na događaje koji su se odigrali ne mnogo pre nego što ste vi bili u aktivnoj službi, reaktivirani, a govori o vrlo teškim zločinima koji bi trebali da se istraže. Mene zanima da li je postojao neki sistem o kojem ste vi govorili kada ste odgovarali na pitanja optuženika, sistem koji ne bi dozvoljavao koji vam ne bi omogućavao da pročitate taj materijal?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ne, nikakva zabrana ne bi bila da se to ne može dati na čitanje ili čak, ovaj, dati zadatak da se izvrše i provere neke informacije. Ja sam vam govorio o slučaju novinara koji je objavio u stranim medijima podatke koji su bili vrlo alarmantni i da smo odmah nakon toga krenuli u provere tih podataka. Ali meni nije prisutno da je taj materijal dostavljen vojnim organima, meni to uopšte nije poznato.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala. Jedno pitanje u vezi sa zajedničkom komandom. Časni Sude, u prvom regulatoru dokaznih predmeta Tužilaštva, sad ću vam dati broj, to je dokazni predmet 387, nismo to gledali jer sam pokušavao da uštedim na vremenu, ali reč je o jednom velikom dokumentu označenom tabulatorom 38. Ako bismo to mogli da pogledamo sa svedokom, molim vas, samo par strana valja pogledati u svetlu pitanja koja je postavio optuženi. Sada je vrlo važno da pogledate i ovo, a ne da uzmete u obzir samo svedočenje svedoka o ovoj temi. Gospodine generale, ovo je zapisnik sa sastanka nečega šta se nazivalo zajednička komanda. Na drugoj strani, datum je 22. juli 1998. godine, dakle pre vašeg relevantnog perioda, međutim, bez obzira na to, vi ste pregledali ovaj dokument. Ja ću sada da zamolim sudije i poslužitelja da pogledamo stranu 27 od ukupno 164 i da je stavimo na grafoskop. Ovde postoji jedan pasus koji bih hteo da vam pročitam, generale, zato što znam da ste ga pregledali i verovatno ćete, i pored vremena koje ste proveli na mestu za svedoke, moći da ga se setite. Gospodin Šainović ovde govori o dva detašmana, samo malo iznad toga. Poslužitelju, molim vas da spustite to niže.

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ne mogu da pronađem.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine generale, nije važno, ja ću vam to pročitati. Dakle, gospodin Šainović govori o dva detašmana na planini Rudnik da bi se napala Lauša (Llaushe). Borbena grupa mora takođe da se aktivira kako bi presekla put ka Lauši.

SUDIJA KVON: To je u gornjem delu?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da, tako je, gospodine Kvon (Kwon), hvala vam. Ako se sećate tog pasusa iz zapisnika recite nam, molim vas, šta nam ovaj pasus govori o ovlašćenjima koja je imao Šainović?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Imao je ovlašćenja kao komandant te zajedničke komande da usaglasi dejstva između snaga MUP-a i snaga Vojske, na konkretnom zadatku. Tu ostaje ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala. Hvala lepo, gospodine generale, želim da uštedimo na vremenu. Pogledajte stranu 50 od 164. Dok je poslužitelj traži, dozvolite mi da kažem nekoliko reči. To je pasus gde gospodin Šainović kaže sledeće: "U graničnom području armija mora da se pozabavi svojim obavezama i zaduženjima. Naime, u ovom području policija mora da pokriva svu teritoriju i da se konsoliduje. Državna bezbednost treba da zauzme treće područje", odnosno treću oblast i zatim, niže dole: "Državna bezbednost i armija moraju da iznesu zajednički predlog u vezi sledećih planova". Takođe na strani 50, pri kraju strane, da, to je tu dole. Ako se sećate ovog pasusa, gospodine generale, da li se to poklapa sa vašim objašnjenjima o tome kakva je zaista bila funkcija Zajedničke komande?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Ja nisam gledao ovako detaljno ove materijale, oni su mi pokazani samo kao zapisnik. Tada sam rekao da ja nisam zapazio na sastanku na kojem sam ja bio 1. juna da je bilo ko vodio nekakav zapisnik. Ovde je interesantno da se ustanovi kako, nakon ovih stavova koje iznosi gospodin Šainović u funkciji u kojoj je bio, reaguje komandant vojne jedinice koji je prisutan na tom sastanku. Dakle, da li on o tome izveštava pretpostavljenog komandanta i komandu i da li dobija verifikaciju toga. Znači, ja to ne znam, ja mogu da zaključim samo na osnovu onoga šta sam bio prisutan, da se sastanak zaključivao sa prostim slaganjem onoga šta je bilo predloženo, da se to sutradan treba uraditi i nakon toga je taj sastanak bio završen. Kako je ovaj dalje mehanizam tekao, meni to u detaljima nije prisutno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I zadnji pasus koji nam može biti od pomoći, 130 strana od 164, donji deo strane. Pretresno veće će se setiti pitanja postavljenih u vezi sa zajedničkom komandom i Vrhovnom komandom, ovde se spominje gospodin Minić koji govori o pripremi izveštaja u vezi sa realizacijom plana da se uništi DTS, merama, snagama, instrumentima, rezultatima, posledicama, sve treba da bude prezentirano. Komanda mora da napiše taj izveštaj. Dalje se kaže sledeće: "Sa ovim izveštajem moramo da idemo pred Vrhovnu komandu". Ako je ovo tačan zapisnik sa tog sastanka, da li on na tačan način odražava vaše shvatanje veze između zajedničke komande i Vrhovne komande?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Da, ovde stoji da treba da bude obavешtena Vrhovna komanda o izveštajima koje ove komande na koje se to odnosi treba da sačine i dostave zajedničkoj komandi, da bi se to dalo Vrhovnoj komandi. Ja sam to tako shvatio, ako sam dobro shvatio.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Poslednja dva, tri pitanja. Izvinjavam se, generale, što smo vas zadržali ovako dugo. Tiče se sastanka na kojem se raspravljalo o nestalim, odnosno poginulim osobama. Vi ste takođe spomenuli da su ljudi terali sa Kosova. Naravno na sudijama će biti da, kada za to dođe vreme, odluče kakvi su dokazi o ovoj temi i ovim brojevima. Međutim, vama su u vezi sa tim postavljena pitanja od strane optuženog. I ako postoje dokazi o tome da je negde oko 800.000 ljudi prisiljeno da napusti Kosovo, i ako postoji statistika o ekshumacijama koja govori o tome da je negde oko 3.500 ili nešto više ljudi ubijeno za vreme krize, da li postoji neki komentar koji bi vi nam mogli da dat koji objašnjava ovaj jaz, dakle jaz između ovih i daleko, daleko nižih brojki, dakle da li bi na neki način to mogli da objasnite kako bi sudije, kada za to dođe vreme, mogli da donesu odluku?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Meni nisu prisutni podaci koliko je žrtava bilo na Kosovu. Znam za poginule i ranjene pripadnike Vojske Jugoslavije i rekao sam i to da mi u Štabu Vrhovne komande, nikada nije bio nikakav podatak koji bi ukazivao na politiku proterivanja Albanaca sa Kosova. Ja se ograničavam na ono gde sam radio i gde znam situaciju, ali verujem da ni u vojnom vrhu ničeg sličnog nije bilo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu. Sobzirom na tela koja su ekshumirana u Srbiji i za koja se putem analize DNK-a može da se utvrdi da li su sa Kosova, tako da može da se uspostavi veza sa nekim konkretnim selima, da li na tu temu imate kakav komentar koji može da nam pomogne?

SVEDOK VASILJEVIĆ – ODGOVOR: Nemam.

TUŽILAC NAJS: Hvala vam.

SUDIJA KVON: Gospodine generale, biću vrlo kratak. Imam jedno pitanje u vezi sa vojnom linijom i policijom. Iako smo sa definisanjem vojne linije bavili na otvorenoj sednici, mislim da je ipak bolje, iz razloga bezbednosti, da pređemo na privatnu sednicu.

(privatna sednica)

TUŽILAC NAJS: Bio bih veoma zahvalan za malo vašeg vremena nakon što se svjedok povuče.

sekretar: Na otvorenoj smo sednici.

SUDIJA MEJ: Na otvorenoj smo sednici. Generale Vasiljeviću, ovim je vaše svedočenje završeno. Žao mi je što smo vas ovde toliko dugo zadržali i hvala vam što ste došli. Možete da idete.

SVEDOK VASILJEVIĆ: Hvala vam.

SUDIJA MEJ: Vraćamo se na privatnu sednicu.

(privatna sednica)